

*Załącznik nr 1
Do Uchwały Zarządu
Banku Spółdzielczego
w Jarocinie nr 690/2020
z dnia 8.07.2020 r.*

*Załącznik nr 1
do Uchwały nr 16./2020
Rady Nadzorczej
Banku Spółdzielczego w Jarocinie
z dnia 31.08.2020 r.*

INFORMACJE

Z ZAKRESU PROFILU RYZYKA I POZIOMU KAPITAŁU

BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W JAROCINIE

WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2019 ROKU

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	4
II.	Struktura organizacyjna	5
1.	Informacje ogólne o Banku.....	5
2.	Informacja dotycząca organów Banku.....	5
3.	Organizacja zarządzania ryzykiem	6
III.	Cele i strategie zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne	8
1.	Zarządzanie ryzykiem	8
2.	Główne rodzaje ryzyka	8
2.1.	Ryzyko kredytowe, ryzyko koncentracji zaangażowań, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzyko rezydualne	9
2.2.	Ryzyko stopy procentowej	14
2.3.	Ryzyko operacyjne i ryzyko braku zgodności.....	16
2.4.	Ryzyko płynności.....	19
2.5.	Ryzyko walutowe.....	26
2.6.	Ryzyko kapitałowe.....	28
2.7.	Ryzyko geograficzne.....	28
IV.	Fundusze własne	28
V.	Wymogi kapitałowe	32
1.	Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez bank poziom adekwatności kapitałowej	32
2.	Wymogi kapitałowe (regulacyjne).....	32
2.1.	Wymóg regulacyjny z tytułu ryzyka kredytowego.....	32
2.2.	Wymóg regulacyjny z tytułu ryzyka operacyjnego	33
2.3.	Wymóg regulacyjny z tytułu ryzyka rynkowego	34
2.4.	Regulacyjny (minimalny) wymóg kapitałowy	34
3.	Dodatkowe wymogi kapitałowe.....	34
4.	Całkowity wymóg kapitałowy.	35
VI.	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta.....	36
VII.	Bufory kapitałowe.....	36
VIII.	Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego.....	36
IX.	Ryzyko kredytowe – dodatkowe informacje.....	36
1.	Definicje dla należności: nieobsługiwanych i restrukturyzowanych oraz przeterminowanych i zagrożonych	36
2.	Opis przyjętej strategii w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego rodzaju ryzyka kredytowego.....	37
3.	Całkowita kwota ekspozycji, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz istotność poszczególnych ekspozycji	38
4.	Struktura branżowa ekspozycji kredytowych	39
5.	Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności	39
6.	Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych	40

7. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych	40
8. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy.....	41
9. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowania egzekucyjne	41
10. Stosowane techniki ograniczania ryzyka kredytowego.....	42
11. Uzgodnienie zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe	43
X. Korzystanie z ECAI.....	44
XI. Ekspozycje na ryzyko rynkowe	45
XII. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym	45
XIII. Ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym	46
XIV. Ryzyko operacyjne.....	46
XV. Informacja dotycząca zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku	47
XVI. Sekurytyzacja aktywów	48
XVII. Dźwignia finansowa.....	49
XVIII. Aktywa obciążone/nieobciążone.....	50
XIX. Kontrola wewnętrzna	52

Załączniki:

1. Zestawienie wskaźników i dane liczbowe dotyczące ryzyka
2. Struktura organizacyjna Banku Spółdzielczego w Jarocinie
3. System informacji zarządczej
4. Oświadczenie Zarządu

I. Wprowadzenie

Informacje z zakresu ryzyka i poziomu kapitału w Banku Spółdzielczym w Jarocinie zostały opracowane celem spełnienia wymogów wynikających z:

1. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych;
2. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi;
3. Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) Nr 1423/2013 z 20 grudnia 2013 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013;
4. Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2015/155 z dnia 28.05.2015 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat przestrzegania przez instytucje wymogu w zakresie bufora antycyklicznego, zgodnie z art. 440 CRR;
5. Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym, dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu;
6. Wytycznych EUNB w zakresie ujawniania informacji o aktywach obciążonych i wolnych od obciążeń z 26 czerwca 2014 roku EBA/GL/2014/03;
7. Ustawy Prawo bankowe z dnia 29.08.1997 r. (z późniejszymi zmianami);
8. Polityki informacyjnej w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału w Banku Spółdzielczym w Jarocinie.

Informacje objęte wymogami w/w regulacji prezentowane są za okres od 01.01.2019 r do 31.12.2019 r. Informacje ilościowe wyrażone są w tysiącach złotych (o ile nie wskazano inaczej), a ewentualne różnice w sumach i udziałach mogą wynikać z zaokrągleń.

Według stanu na dzień 31.12.2019 roku Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją i nie sporządza skonsolidowanego sprawozdania.

Bank jest zrzeszony w Spółdzielczej Grupie Bankowej oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. Z uczestnictwa w systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacji zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemów limitów ustalanych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

II. Struktura organizacyjna

1. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Jarocinie (dalej „Bank”) prowadzi swą działalność od roku 1868. Wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000024441. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000505102 oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP) 617 000 20 53.

Tabela nr 1

Wykaz placówek Banku

Lp.	Placówki Banku Spółdzielczego w Jarocinie	Lokalizacja
1.	Centrala Banku	63-200 Jarocin, Al. Niepodległości 5
2.	Oddział w Koźminie Wlkp.	63-720 Koźmin Wlkp., ul. Borecka 22
3.	Oddział w Kotlinie	63-220 Kotlin, ul. Powstańców 1
4.	Oddział w Jaraczewie	63-233 Jaraczewo, ul. Rynek 3
5.	Oddział w Ostrowie Wlkp.	63-400 Ostrów Wlkp. ul. Raszkowska 60/62
6.	Filia w Jarocinie	63-200 Jarocin, Os. Konstytucji 3 Maja 12a
7.	Filia w Jarocinie	63-200 Jarocin, ul. Warciana 9
8.	Filia w Jarocinie	63-200 Jarocin, ul. Maratońska 1
9.	Filia w Jarocinie	63-200 Jarocin, ul. Wojska Polskiego 55
10.	Filia w Koźminie Wlkp.	63-720 Koźmin Wlkp., ul. Stary Rynek 16
11.	Filia w Witaszycach	63-230 Witaszyce, Al. Wolności 37
12.	Filia w Żerkowie	63-210 Żerków ul. Mickiewicza 22.
13.	Punkt kasowy w Golinie	63-200 Jarocin, Golina ul. Wolności 51

Bank Spółdzielczy w Jarocinie funkcjonuje wyłącznie w oparciu o polski kapitał. Statutowym terenem działania Banku jest obszar województwa Wielkopolskiego. W praktyce Bank działa na terenie gminy Jarocin, Koźmin Wlkp., Kotlin, Jaraczewo oraz Ostrów Wlkp.

Siedziba Banku Spółdzielczego w Jarocinie mieści się w Jarocinie, Al. Niepodległości 5.

W 2019 roku Bank prowadził działalność handlową poprzez sieć placówek. Wykaz placówek wraz z lokalizacją przedstawiono w Tabeli nr 1.

Działalność operacyjna prowadzona była także za pośrednictwem bankowości elektronicznej oraz poprzez bankomaty należące do Banku oraz sieć bankomatów należących do innych banków. Swą działalność Bank prowadzi na rzecz osób fizycznych, rolników, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, o ile posiadają zdolność prawną, prowadząc operacje w złotych, jak i w walutach wymiernych (EUR, USD, GBP).

2. Informacja dotycząca organów Banku

1) Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością Banku. Członkowie Rady Nadzorczej są powoływani przez Zebranie Przedstawicieli zgodnie z zapisami Statutu Banku Spółdzielczego w Jarocinie po dokonaniu oceny odpowiedzialności. Oceny odpowiedzialności dokonuje Zebranie Przedstawicieli w następujących przypadkach:

- 1) Indywidualnej oceny wstępnej – przed powołaniem kandydata na członka Rady,
- 2) Indywidualnej oceny następczej – przeprowadzana jest w okresach dwuletnich,
- 3) Kolegialnej oceny kwalifikacji – przeprowadzana nie później niż po upływie dwóch lat od dnia dokonania ostatniej oceny.

Ocena odpowiedniości obejmuje ustalenie czy osoba oceniana posiada wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do funkcji, którą ma pełnić/pełni i związanych z tą funkcją obowiązków, a także czy daje rękojmię należytego wykonywania obowiązków związanych z tą funkcją, w tym legitymuje się odpowiednią reputacją i wiarygodnością, a także niezależnością i brakiem konfliktu interesów.

Odpowiedniość indywidualna oznacza stopień, w którym osobę uważa się za posiadającą nieposzlakowaną opinię oraz posiadającą samodzielnie lub łącznie z innymi osobami odpowiedni poziom wiedzy, umiejętności i doświadczenia pozwalający na wykonywanie swoich obowiązków. Odpowiedniość obejmuje również uczciwość, etyczność i niezależność osądu każdej osoby oraz zdolność poświęcania wystarczającej ilości czasu na wykonywanie swoich obowiązków.

Odpowiedniość kolegialna – oznacza stopień, w którym łączne kwalifikacje członków Rady Nadzorczej uważa się za odpowiednie do sprawnego nadzoru nad zarządzaniem Bankiem z uwzględnieniem zasady różnorodności.

W trakcie 2019 roku skład osobowy Rady Nadzorczej nie uległ zmianie.

2) Zarząd Banku

Organem zarządzającym Bankiem jest Zarząd Banku. Zarząd Banku jest powoływany przez Radę Nadzorczą zgodnie z Statutem Banku Spółdzielczego w Jarocinie oraz Regulaminem działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jarocinie. Rada Nadzorcza dokonuje oceny odpowiedniości kandydata/członka Zarządu na etapie powołania jak i w trakcie pełnienia funkcji biorąc pod uwagę kryterium reputacji oraz kompetencji. W ramach kryterium reputacji ocenia się, czy istnieją dowody lub powody wątpliwości co do nieposzlakowanej opinii członka Zarządu. Kryterium kompetencji obejmuje ocenę kwalifikacji (wiedzę i umiejętności), doświadczenie zawodowe oraz ocenę postawy wobec pełnionej funkcji.

Oceny reputacji oraz kwalifikacji osób powoływanych na stanowiska członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w oparciu o oświadczenia i dokumenty dostarczone przez kandydata.

Zarząd Banku działa w 4 osobowym składzie. W trakcie 2019 roku skład osobowy Zarządu nie uległ zmianie.

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Banku spełniają wymogi określone w art. 22aa. Ustawy Prawo bankowe.

3. Organizacja zarządzania ryzykiem

Bank posiada uregulowania dotyczące zarządzania ryzykiem bankowym. Podstawowe zadania w zakresie zarządzania ryzykiem zostały określone w Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Jarocinie przyjętej przez Zarząd i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku wystąpienia znacznych zmian wewnętrznych lub w otoczeniu Banku.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem zorganizowany jest na dwóch niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:

- a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach i zespołach, na które składa się: identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola, monitorowanie oraz sprawozdawanie ryzyka,
- b) działalność Zespołu do spraw zgodności.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną:

- 1) w ramach poziomu pierwszego funkcjonują, realizując działania operacyjne, Oddziały i Filie,
- 2) w ramach poziomu drugiego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Zespół Ryzyk i Analiz,
 - b) Zespół Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji,
 - c) Zespół ds. Zgodności,
 - d) Stanowisko ds. kontroli wewnętrznej.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w Banku, w tym ryzykiem braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem, zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji, monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań i obowiązków.

Zatwierdza: Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku, procedury dotyczące poszczególnych procesów zarządzania ryzykiem i szacowania kapitału wewnętrznego, strukturę organizacyjną Banku, zasady raportowania do Rady Nadzorczej, zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń, plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych, zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka, założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, plan finansowy Banku.

Zarząd Banku w systemie zarządzania projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem. Wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka. Odpowiada za zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa oraz przejrzystość działań Banku. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków, przy czym nadzór nad drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

Zespół Ryzyk i Analiz monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Zespołu to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykiem oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Zespół ds. zgodności; celem działania zespołu jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi, standardami rynkowymi i normami etycznego postępowania.

Zespół Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji w procesie zarządzania ryzykiem odpowiada za monitoring indywidualnego ryzyka kredytowego.

Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w niniejszej strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku. Załącznik nr 2 do Informacji przedstawia graficzną prezentację struktury organizacyjnej Banku.

Przepływ informacji zarządczej kierowanej do Zarządu i Rady Nadzorczej jest sformalizowany w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Jarocinie. Instrukcja określa częstotliwość, zakres, zespoły odpowiedzialne za sporządzenie raportów, odbiorców oraz terminy sporządzenia raportów. Systemem informacji zarządczej są objęte ryzyka uznane w Banku jako istotne. Częstotliwość oraz zakres informacji prezentujemy w Załączniku nr 3 do informacji.

III. Cele i strategię zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne

.....

1. Zarządzanie ryzykiem

Głównym dokumentem regulującym proces zarządzania ryzykiem jest Strategia zarządzania ryzykiem. Strategia ta służy realizacji długoterminowej Strategii działania Banku na lata 2016 – 2020. Celem strategicznym zarządzania ryzykiem jest prowadzenie bezpiecznej działalności bankowej, identyfikacja wszystkich istotnych czynników ryzyka oraz utrzymanie ich na akceptowanym przez Bank poziomie, adekwatnym do wysokości posiadanych kapitałów własnych. Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Jarocinie określa apetyt na ryzyko Banku, czyli maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jaki Bank może ponieść, określony przy pomocy wskaźników ilościowych i jakościowych oraz limitów wewnętrznych. W ramach systemu zarządzania ryzykiem Bank stosuje sformalizowane zasady mające na celu identyfikację, pomiar, szacowanie ryzyka, określanie wielkości podejmowanego ryzyka, zasady zarządzania ryzykiem poprzez limity ograniczające ryzyko, zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów oraz stosuje system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka. Bank dokonuje identyfikacji i pomiaru ryzyka w oparciu o metody i modele, dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka.

Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku. Metody/modeli, w szczególności ich założenia są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną. Bank na bieżąco modyfikuje metody zarządzania ryzykiem z uwzględnieniem zmian prawnych oraz występujących zmian na rynku usług i produktów bankowych.

2. Główne rodzaje ryzyka

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem. Realizowany jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych

rodzajów ryzyka. Na podstawie corocznego zarządczego przeglądu za ryzyka istotne Bank uznaje:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko operacyjne;
- 3) ryzyko walutowe;
- 4) ryzyko koncentracji;
- 5) ryzyko płynności;
- 6) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 7) ryzyko kapitałowe;
- 8) ryzyko braku zgodności.

Oprócz ryzyk istotnych, Bank wyróżnił również ryzyko wynikające ze zmian otoczenia makroekonomicznego i ryzyko modeli lub metod pomiaru ryzyka, jako element ryzyka operacyjnego.

2.1. Ryzyko kredytowe, ryzyko koncentracji zaangażowań, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzyko rezydualne

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka w Banku jest **ryzyko kredytowe** oraz jego pochodne tj. ryzyko koncentracji i rezydualne.

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych.

Podstawowe informacje i cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko nie wywiązania się kontrahenta Banku z obowiązku zwrotu udzielonych kontrahentowi przez Bank należności. Ryzyko to wpływa w sposób najbardziej istotny na działalność Banku, ponieważ niespłacenie udzielonych należności wiąże się z poniesieniem przez Bank ewentualnych dużych strat.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują budowę odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości, utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 8%, utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 33%, ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności: weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń
- 3) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela;
- 4) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w

ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 70% funduszy własnych Banku.

- 5) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym¹;
- 6) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 60% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o udzielone zobowiązania pozabilansowe;
- 7) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Naczelnym dokumentem stanowiącym ramowe zasady prowadzenia przez Bank polityki kredytowej, ustalającej zasady realizacji strategii sprzedaży oraz marketingu, jest Polityka kredytowa będąca elementem Założeń do Planu ekonomiczno – finansowego Banku Spółdzielczego w Jarocinie. Dokument ten, jak również Strategia zarządzania ryzykiem oraz szczegółowe procedury dotyczące poszczególnych obszarów działalności kredytowej, stanowią kompleksowy system zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmuje: identyfikację czynników ryzyka kredytowego, ocenę oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka kredytowego, monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka, wyliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz kontrolę zarządzania ryzykiem kredytowym.

Podstawowe informacje i cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań

Bank definiuje ryzyko koncentracji jako zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec pojedynczego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie (koncentracja podmiotowa), w ten sam sektor gospodarczy (koncentracja branżowa), w ten sam rodzaj zabezpieczenia lub w tego samego dostawcę zabezpieczenia (koncentracja zabezpieczeń).

Proces zarządzania ryzykiem koncentracji odbywa się na wielu szczeblach struktury organizacyjnej Banku, na działania te składają się: ustalenie i kontrola profilu ryzyka koncentracji oraz kontrola poziomu wykorzystania limitów na ryzyko koncentracji na etapie analizy wniosku.

Celem w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji jest zminimalizowanie poziomu ryzyka poprzez dywersyfikację portfela kredytowego, zapewnienie przestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych limitów koncentracji.

Podstawowe informacje i cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem rezydualnym

Ryzyko rezydualne jest to ryzyko związane ze stosowaniem przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego (form zabezpieczeń), które mogą być mniej efektywne niż oczekiwano w momencie ich przyjmowania. W Banku ryzyko rezydualne stanowi element ryzyka kredytowego. Ryzykiem tym Bank zarządza na podstawie Polityki kredytowej, Instrukcji prawnych form zabezpieczeń oraz procedur monitorowania zabezpieczeń.

W celu ograniczania występowania ryzyka rezydualnego w Banku prowadzony jest systematyczny monitoring skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń kredytowych. Monitoring skuteczności zabezpieczeń jest prowadzony w cyklach rocznych w celu weryfikacji przyjętych przez Bank limitów na ekspozycje zabezpieczone tym samym rodzajem zabezpieczenia w oparciu o następujące informacje:

- 1) informacje na temat prowadzonych egzekucji komorniczych z przyjętych zabezpieczeń,

¹Aktywa o charakterze bankowym stanowią aktywa, nie wynikające z działalności handlowej (zgodnie z definicją zawartą w art. 92 CRR).

- 2) ocena jakości zabezpieczeń, w tym zabezpieczeń pomniejszających podstawę tworzenia rezerw celowych,
- 3) ocena skuteczności przyjętych zabezpieczeń w oparciu o informacje rynkowe.

Podstawowe informacje i cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKHZ)

Ekspozycja zabezpieczona hipotecznie jest to ekspozycja kredytowa związana z finansowaniem nieruchomości, w przypadku której zostało ustanowione zabezpieczenie w postaci hipoteki, lub hipoteka stanowi zabezpieczenie docelowe.

W przypadku ekspozycji kredytowych nie związanych z finansowaniem nieruchomości, za ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie uznaje się ekspozycje kredytowe, w przypadku których pierwotny okres zapadalności jest dłuższy niż trzy lata, oraz hipoteka jest lub będzie zabezpieczeniem dominującym.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem EKHZ jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w tym obszarze.

Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie obejmuje następujące elementy:

- 1) ustalenie i przestrzeganie limitów ograniczających ryzyko;
- 2) wymogi dokumentowe w zakresie badania zdolności kredytowej;
- 3) korzystanie z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych;
- 4) system uprawnień do akceptacji ryzyka;
- 5) ograniczanie strat poprzez zabezpieczenie ekspozycji;
- 6) odpowiednie administrowanie ekspozycjami;
- 7) procesy monitorowania i dochodzenia roszczeń;
- 8) przeprowadzanie testów warunków skrajnych;
- 9) zastosowanie narzędzi wspierających ocenę zdolności kredytowej oraz zarządzanie ryzykiem portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.
- 10) wyznaczenie i monitorowanie wskaźnika LTV;
- 11) ocena wpływu spadku cen nieruchomości na poziom ryzyka Banku;
- 12) prezentowanie wyników analiz Kierownictwu Banku.

Bank monitoruje zmiany zachodzące na rynku nieruchomości oraz weryfikuje wartość rynkową nieruchomości stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych.

Podstawowe informacje i cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem ekspozycji DEK

Detaliczna ekspozycja kredytowa (DEK) jest to ekspozycja kredytowa wobec osoby fizycznej, udzielona na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego, z wyłączeniem ekspozycji zabezpieczonej hipotecznie, ekspozycji zabezpieczonej kaucją złożoną przez klienta w Banku, ekspozycji kredytowej powstałej w wyniku udzielenia kredytu na zakup papierów wartościowych oraz ekspozycji, w przypadku której źródłem spłaty są przychody z tytułu zbycia papierów wartościowych.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w tym obszarze w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem wrażliwość ekspozycji na zmiany warunków otoczenia oraz oddziaływanie na poziom ryzyka, poprzez właściwy dobór transakcji i klientów.

Ryzyko związane z portfelem detalicznych ekspozycji kredytowych wynika w Banku przede wszystkim z następujących czynników:

- 1) niezidentyfikowane zjawisko „przekredytowania”, które może wystąpić u niektórych klientów Banku, zwłaszcza tych, którzy korzystają z usług firm para bankowych;
- 2) trudności w zakresie właściwego ustalenia minimalnej wysokości kosztów utrzymania;

- 3) trudności z właściwym oszacowaniem wartości przyjmowanych zabezpieczeń, zwłaszcza nieruchomości;
- 4) trudności w dochodzeniu roszczeń wynikających z detalicznych ekspozycji kredytowych znajdujących się na etapie egzekucji przymusowej;
- 5) brakiem stabilności na lokalnym rynku pracy.

Zarządzanie ryzykiem ekspozycji DEK opiera się na następujących zasadach: Bank nie udziela walutowych oraz detalicznych ekspozycji kredytowych o „balonowym” harmonogramie spłaty, ustanawia limity wewnętrzne, monitoruje poziom wykorzystania ustanowionych limitów, dokonuje identyfikacji, pomiaru, kontroli oraz na bieżąco monitoruje ryzyko związane z pojedynczą transakcją oraz portfelem DEK.

W ramach detalicznych ekspozycji kredytowych Bank wyróżnia następujące produkty: kredyty gotówkowe, kredyty na zakup pojazdów, limit w ROR (kredyty odnawialne), karty kredytowe.

Rozwiązania organizacyjne

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym, ryzykiem koncentracji zaangażowań, ryzykiem rezydualnym, ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku uczestniczą:

- 1) **Rada Nadzorcza** w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku, zatwierdza cele strategiczne, w tym apetyt na ryzyko, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, udziela zgody na udzielenie kredytu, gwarancji bankowej lub poręczenia członkowi Zarządu albo Członkowi Rady Nadzorczej Banku, o której mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe;
- 2) **Zarząd** odpowiada za skuteczność zarządzania ryzykiem kredytowym, akceptuje ustalenia/wyniki procesu monitoringu ekspozycji kredytowych, zgodnie z zapisami procedury dotyczącej klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków, zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem kredytowym oraz podejmuje decyzje kredytowe;
- 3) **Prezes Zarządu** odpowiada za nadzór nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka kredytowego;
- 4) **Wiceprezes Pionu Sprzedaży** odpowiada za nadzór nad działalnością handlową (sprzedażą kredytów);
- 5) **Zespół Ryzyk i Analiz** odpowiada za pomiar ryzyka kredytowego, okresową weryfikację procedur oraz przyjętych limitów, zapewnienia zgodności procedur ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- 6) **Kierownicy Oddziałów** odpowiedzialni są za identyfikację ryzyka kredytobiorców ocenianych i monitorowanych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Banku oraz za przygotowanie analizy portfela kredytowego na podstawie zgromadzonej sprawozdawczości;
- 7) **Zespół ds. analiz kredytowych** wykonuje zadania związane z analizą wniosków kredytowych, w tym oceną zdolności kredytowej i oceną adekwatności proponowanego zabezpieczenia;
- 8) **Stanowisko ds. kontroli wewnętrznej** przeprowadza kontrolę poprawności zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 9) **Zespół Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji** organizuje i wykonuje czynności związane z restrukturyzacją i windykacją oraz odpowiada za proces monitoringu, klasyfikacje ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw;
- 10) **Wszyscy pracownicy Banku** zobowiązani są do przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku oraz do przeprowadzania rzetelnej kontroli bieżącej.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- 1) indywidualny
- 2) portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

- a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (...)
- b) dla portfela kredytowego:
 - ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
 - ocenę udziału kredytów restrukturyzowanych w portfelu kredytowym,
 - ocenę wskaźnika Texas, w przypadku w którym wskaźnik kredytów zagrożonych (NPL) jest nie mniejszy niż 5%,
 - ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
 - ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
 - ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
 - analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
 - analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
 - ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
 - przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Raportowanie ryzyka kredytowego odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej (Załącznik nr 3 do Informacji), zasadniczo w cyklach miesięcznych lub kwartalnych do Zarządu Banku i cyklach kwartalnych i półrocznych do Rady Nadzorczej. Pewne typy raportów dokonywane są z roczną częstotliwością (wyniki testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego, analiza wyniku finansowego z tytułu obrotu instrumentami finansowymi, analiza wpływu inwestycji na wskaźniki ryzyka i przestrzeganie limitów, analiza sytuacji podmiotu emitującego dane instrumenty finansowe).

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka

Bank podejmuje wszelkie działania niezbędne dla ograniczania ryzyka kredytowego poprzez wprowadzanie:

- 1) prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- 2) odpowiednia struktura organizacyjna,
- 3) stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- 4) wprowadzenie procedury monitorowania jakości kredytów i zabezpieczeń
- 5) stosowanie systemu limitów,
- 6) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kredytowych.

Systematyczne raportowanie o wykorzystaniu limitów wewnętrznych stanowi system ostrzegania przed zmianami profilu ryzyka Banku i docelowo służy zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka kredytowego. W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje limity wskazane w załączniku nr 1 do Informacji.

Ocena skuteczności metod zarządzania ryzykiem przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym podlega badaniu i ocenie w ramach kontroli wewnętrznej oraz w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności.

2.2. Ryzyko stopy procentowej

Podstawowe informacje i cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz na kształtowanie się poziomu funduszy własnych Banku, wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych. Ryzyko to w Banku związane jest z:

- 1) ryzykiem przeszacowania – ryzyko wynika z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 2) ryzykiem bazowym – ryzyko wynikające z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i bazowych NBP), w oparciu o które wyznaczone jest oprocentowanie produktów, w przypadku gdy ich przeszacowanie następuje w tych samych okresach;
- 3) ryzykiem opcji – ryzyko wynikające z posiadanego przez klientów Banku prawa do wcześniejszej spłaty kredytu lub wcześniejszej wypłaty depozytu oraz z wyraźnych lub ukrytych opcji na limit górny lub limit dolny poziomu oprocentowania;
- 4) ryzykiem krzywej dochodowości – wynika ze zmiany relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego rynku lub indeksu.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż 15% funduszy własnych Banku dla ryzyka przeszacowania, 14% funduszy własnych dla ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie oraz 5% funduszy własnych Banku dla ryzyka bazowego.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów. Bank kształtuje strukturę aktywów i pasywów poprzez politykę cenową i działania marketingowe w taki sposób, by uzyskać odpowiednią do skali działalności stabilną bazę depozytową, dochodowy portfel kredytowy oraz wypracować optymalne marże.

Rozwiązania organizacyjne

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej uczestniczą:

Rada Nadzorcza – która w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku, zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej oraz ocenia

adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank;

Zarząd zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej, zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej, odpowiada za utrzymanie ryzyka stopy procentowej na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą oraz ustala wysokość stóp procentowych Banku;

Zespół Ryzyk i Analiz wykonuje zadania związane z pomiarem i monitoringiem ryzyka stopy procentowej, weryfikuje metody pomiaru i ustalone limity, przeprowadza testy warunków skrajnych oraz ocenia nowe produkty bankowe w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko stopy procentowej;

Zespół Finansowo - Księgowy wykonuje zadania związane z kształtowaniem poziomu pozycji bilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych w ramach zagospodarowania nadwyżek środków Banku.

Rozwiązania organizacyjne funkcjonujące w Banku zapewniają niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter skonsolidowany, obejmuje wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku. Przy analizie uwzględniane są wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej, w ścisłym powiązaniu z innymi rodzajami ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka stopy procentowej zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko stopy procentowej;
- 2) stopnia niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na ryzyka stopy procentowej w podziale na poszczególne stopy referencyjne;
- 3) poziomu ryzyka przeszacowania;
- 4) poziomu ryzyka bazowego;
- 5) poziomu ryzyka krzywej dochodowości;
- 6) poziomu ryzyka opcji klienta;
- 7) analizy wskaźników;
- 8) powiązań z innymi rodzajami ryzyka;
- 9) wyników testów warunków skrajnych;
- 10) stopnia realizacji i przestrzegania limitów.

Wyniki pomiaru i monitorowania ryzyka stopy procentowej, analiza ryzyka stopy procentowej łącznie ze zobowiązaniami pozabilansowymi oraz weryfikacja procedur, założeń testów warunków skrajnych oraz planów awaryjnych i przyjętych limitów prezentowane są Radzie Nadzorczej oraz Zarządowi Banku w terminach wskazanych w Systemie informacji zarządczej – Załącznik nr 3 do Informacji.

Polityka stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka

Bank ogranicza i zabezpiecza się przed ryzykiem stopy procentowej podejmując działania zdefiniowane w procedurach wewnętrznych.

W ramach ograniczania ryzyka bazowego Bank dokonuje badania wpływu zmian poszczególnych stóp referencyjnych na wynik odsetkowy. Wynik analizy może być podstawą do uruchomienia procedury zmian w strukturze udziału poszczególnych pozycji aktywów i pasywów (według rodzajów stóp referencyjnych) w bilansie Banku.

W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem opcji klienta Bank może wprowadzić opłaty za przedterminową spłatę kredytów, zmniejszyć lub nie wypłacać odsetek od wcześniej

zrywanych depozytów, wprowadzić zmiany oprocentowania produktów, w zakresie których zaobserwowano nasilenie zjawiska wykorzystywania opcji klienta, wprowadzić zmienione warunki dla nowo wprowadzanych produktów.

W przypadku znacznego wpływu ryzyka przeszacowania na wynik finansowy Banku i jednocześnie:

- 1) planowanego spadku rynkowych stóp procentowych Bank kształtuje rozmiar i znak niedopasowania w kierunku wielkości ujemnej skracając terminy pozyskiwanych środków oprocentowanych stałą stopą, wydłużając terminy inwestycji, zakupuje papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu, rozbudowując portfel długoterminowych kredytów o stałym oprocentowaniu, dokonuje weryfikacji polityki kalkulacji cen kredytów, poprzez zwiększanie udziału marży stałej w stosunku do stóp bazowych przy ustalaniu stóp nominalnych;
- 2) zwiększających rynkowych stóp procentowych Bank kształtuje rozmiar i znak niedopasowania w kierunku wielkości dodatniej wydłużając terminy pozyskiwanych środków (o stałym oprocentowaniu), skracając terminy papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu, ograniczając portfel kredytów o stałym oprocentowaniu.

Monitorowanie i raportowanie limitów wewnętrznych odbywa się w cyklach miesięcznych. Aktualizacja limitów i weryfikacja procedur przeprowadzana jest, co najmniej, w cyklach rocznych. W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje limity wymienione w załączniku nr 1 do Informacji.

2.3. Ryzyko operacyjne i ryzyko braku zgodności.

Podstawowe informacje i cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności

W Banku ryzyko operacyjne definiowane jest jako możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko prawne, nie obejmuje ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego, które związane jest z ryzykiem biznesowym.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania, zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne, automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich, wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Ryzyko braku zgodności jest skutkiem nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych w procesach funkcjonujących w Banku. Z uwagi na fakt, że Bank funkcjonuje na terenie jednego kraju, na określonym przez Statut obszarze oraz korzysta głównie z regulacji wzorcowych Banku Zrzeszającego, pomiar skutków tego ryzyka przeprowadza się razem z ryzykiem operacyjnym.

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka braku zgodności jest wzmocnienie pozycji Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez zapewnienie przestrzegania przepisów prawa, zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi, dbałość o wizerunek wewnętrzny, o pozytywny odbiór przez klientów, przejrzystość działań, stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem.

Cele strategiczne są realizowane poprzez:

- 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- 2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;

- 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 4) systematyczne podnoszenie kompetencji Zespołu ds. zgodności.

Rozwiązania organizacyjne

Ryzyko operacyjne

Podział zadań w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym został określony w regulacjach wewnętrznych Banku. Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym w Banku sprawuje Rada Nadzorcza i Prezes Zarządu. W procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą:

- 1) Zarząd Banku;
- 2) Zespół Ryzyk i Analiz;
- 3) Kierownicy jednostek organizacyjnych/zespołów.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym należy:

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność, zatwierdza docelowy profil ryzyka operacyjnego oraz tolerancję/apetyt na ryzyko, zawarte w Strategii zarządzania ryzykiem oraz dokonuje okresowej oceny realizacji Strategii;

Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie Strategii zarządzania ryzykiem, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz, jeśli to konieczne – wprowadzanie niezbędnych korekt w celu usprawnienia tego systemu. Zasady i procedury zarządzania ryzykiem operacyjnym powinny obejmować pełny zakres działalności Banku. Zarząd Banku dokonuje oceny poprawności funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym nie rzadziej niż raz w roku.;

Prezes Zarządu sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym;

Zespół Ryzyk i Analiz pełni funkcje analityczne, doradcze i wspomagające w stosunku do Zarządu. Odpowiada za opracowanie i wdrożenie wewnętrznych metod oceny ryzyka operacyjnego, za gromadzenie i przechowywanie danych z zakresu ryzyka operacyjnego, weryfikację poprawności i kompletności zgłaszanych nieprawidłowości i samoocen oraz całościowe raportowanie informacji o ryzyku operacyjnym;

Właściciel ryzyka odpowiada za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w podległym sobie obszarze, w zakresie wszystkich wykonywanych przez zespół/jednostkę organizacyjną lub stanowiska czynności. Rolę Właściciela ryzyka w Banku pełnią zawsze Kierownicy zespołów/jednostek organizacyjnych;

Właściciel procesów sprawuje nadzór nad dokonywaniem okresowych przeglądów procesów w zakresie zgodności przebiegu procesu z regulacjami wewnętrznymi, które go opisują, proponuje modyfikację regulacji wewnętrznych opisujących proces, współuczestniczy w sporządzeniu planu awaryjnego/ planu ciągłości działania w przypadku realizowania procesu krytycznego;

Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym obowiązujących w Banku oraz uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń wywołujących ryzyko, a także mają obowiązek raportowania ww. zdarzeń;

Audyt wewnętrzny ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Audyt wewnętrzny nie pełni bezpośrednio funkcji zarządzania ryzykiem, natomiast dostarcza obiektywnej oceny efektywności, adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz jakości przeprowadzanych operacji bankowych.

Ryzyko braku zgodności

W procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:

Rada Nadzorcza nadzoruje wykonywanie przez Zarząd obowiązków dotyczących zapewnienia zgodności, zatwierdza Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności i nadzoruje ich przestrzeganie, co najmniej raz w roku ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank oraz informuje Spółdzielnię o wynikach oceny;

Zarząd Banku odpowiada za efektywne zarządzanie, organizację oraz nadzór nad ryzykiem braku zgodności. Odpowiada za opracowanie, przyjęcie, wdrożenie i przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności. Składa sprawozdania Radzie Nadzorczej w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podejmuje środki naprawcze lub dyscyplinujące.

Zespół ds. zgodności odpowiada za zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi, a także normami etycznego postępowania.

Pracownicy Banku zobowiązani są do bezwzględnej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, informowania Zespołu ds. Zgodności o przypadkach naruszeń compliance, dbałość o dobre imię Banku i godne jego reprezentowanie.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru, raportowania i monitorowania ryzyka

System zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności w Banku tworzą regulacje wewnętrzne (Strategia zarządzania ryzykiem, Polityka bezpieczeństwa, Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym, Polityka kadrowa, Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym, Instrukcja obsługi programu BRO, Instrukcja zarządzania kadrami, Instrukcja zarządzania ryzykiem braku zgodności, Instrukcja zarządzania ryzykiem powierzenia czynności podmiotom zewnętrznym, Polityka ciągłości działania, zasady zarządzania systemami informatycznymi, szczegółowo opisane w regulacjach wewnętrznych Banku tj. w: Polityce bezpieczeństwa teleinformatycznego, Polityce klasyfikacji systemów informatycznych, Zasadach rozwoju systemów informatycznych, Zasadach współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług informatycznych), struktura organizacyjna oraz system informatyczny wspomagający proces ewidencjonowania, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego. Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest wbudowany we wszystkie transakcje i czynności bankowe. W Banku stosowany jest podział zdarzeń operacyjnych zgodny z rekomendacją M KNF.

Nadrzędnym celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest utrzymanie narażenia na ryzyko operacyjne na akceptowanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą poziomie. W Banku funkcjonuje system limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko operacyjne, określony w Strategii zarządzania ryzykiem oraz w Zasadach zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Regulacje określają także działania, jakie należy podjąć w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych. W obszarze ryzyka operacyjnego Bank stosuje limity wymienione w załączniku nr 1 do Informacji.

Dodatkowymi narzędziami oceny ryzyka operacyjnego jest Samoocena, Przegląd procesów Banku oraz Mapa ryzyka operacyjnego sporządzana na podstawie zarejestrowanych zdarzeń ryzyka operacyjnego. Ponadto Bank przeprowadza analizę nowych produktów, które mogą wpłynąć na poziom ryzyka operacyjnego. Dokonuje oceny ryzyka związanego z powierzeniem czynności podmiotom zewnętrznym. Bank analizuje także sytuację ekonomiczną podmiotów ubezpieczeniowych oraz dokonuje aktualizacji umów ubezpieczeniowych (transfer ryzyka). W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub zagrożeń podejmowane są działania mające na celu eliminację zagrożeń. W Banku przeprowadza się także testy warunków skrajnych.

Wyniki analiz prezentowane są Zarządowi i Radzie Nadzorczej w terminach wskazanych w Systemie informacji zarządczej – Załącznik nr 3 do Informacji.

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez wprowadzenie właściwych regulacji wewnętrznych, mechanizmów kontroli wewnętrznej, zastosowanie adekwatnych ubezpieczeń oraz poprzez wdrożenie odpowiednich planów utrzymania ciągłości działania i planów awaryjnych.

Pracownicy Banku zobowiązani są do dokonywania wpisów incydentów do rejestru ryzyka operacyjnego. W celu przeprowadzenia spójności (rekoncyliacji) bazy ryzyka operacyjnego (BRO) z ewidencją księgową oraz z pozostałymi bazami funkcjonującymi w Banku weryfikuje się dane z rejestru BRO z systemem ewidencyjno-księgowym, rejestrem skarg i wniosków, rejestrem awarii zgłaszanych dostawcy systemu informatycznego, rejestrem naruszeń bezpieczeństwa systemów informatycznych, raportami audytów. W przypadku stwierdzenia niespójności Zespół Ryzyk i Analiz uzgadnia je z właścicielem danego rejestru i zobowiązuje go do uzupełnienia rejestru BRO.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego, wyniki Samooceny, wskaźniki KRI, przegląd procesów Banku są podstawą analiz ryzyka operacyjnego. Wyniki analiz ryzyka operacyjnego, przeprowadzanych przez Komórkę monitorującą ryzyko prezentowane są Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej w cyklach określonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej – Załącznik nr 3 do Informacji.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem operacyjnym przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

2.4. Ryzyko płynności

Podstawowe informacje i cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności

Ryzyko płynności to ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w terminie ich wymagalności bez ponoszenia nieakceptowalnych strat.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie płynności Banku, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji;
- 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Realizacja strategii zarządzania płynnością następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku z w sposób skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku oraz dywersyfikację aktywów według kryteriów płynności, bezpieczeństwa i rentowności.

Rozwiązania organizacyjne

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

Rada Nadzorcza dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku, zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku Strategii zarządzania ryzykiem oraz ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank;

Zarząd zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności, zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności, wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad zarządzania płynnością Banku, odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą;

Prezes Zarządu sprawuje nadzór nad zarządzaniem – identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i sprawozdawaniem ryzyka płynności;

Wiceprezes Zarządu nadzorujący Pion Finansowo-Księgowy sprawuje nadzór nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem płynności.

Zespół Ryzyk i Analiz dokonuje okresowej weryfikacji i aktualizacji Zasad zarządzania ryzykiem płynności, metod pomiaru ryzyka płynności i poziomu limitów, zapewnia zgodność ze Strategią działania Banku i Strategią zarządzania ryzykiem, dokonuje pomiaru i monitorowania poziomu ryzyka, w tym płynność średnio- i długoterminową, przeprowadza testy warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej, analizuje wskaźniki służące ocenie poziomu ryzyka płynności, monitoruje stopień wykorzystania limitów, wyznacza nadzorcze miary płynności oraz wskaźniki LCR i NSFR, ocenia nowe produkty bankowe w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności, opracowuje scenariusze sytuacji kryzysowych, sporządza raporty dla Zarządu i Rady Nadzorczej, ocenia poziom ryzyka płynności;

Zespół Finansowo - Księgowy wykonuje zadania związane z okresową weryfikacją oraz aktualizacją Zasad zarządzania ryzykiem płynności, optymalnie zarządza środkami Banku oraz odpowiada za zagospodarowanie nadwyżek środków oraz wywiązywanie się Banku z zawartych umów;

Pozostałe komórki lub osoby odpowiadają za kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych, przekazywanie do komórki zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych oraz sporządzają wykaz kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w różnych horyzontach czasowych:

- 1) płynności bieżącej;
- 2) płynności bieżącej i płynności krótkoterminowej;
- 3) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
 - a) ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego);
 - b) zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności;
 - c) analizę wskaźników płynnościowych;
 - d) ocenę poziomu aktywów płynnych;
 - e) testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- 1) stosowanie systemu limitów,
- 2) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzeżenia,
- 3) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- 4) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

Sposób pozyskiwania finansowania działalności

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty sektora niefinansowego (baza depozytowa), których udział w sumie bilansowej na 31-12-2019 r. wyniósł 92,89%. Struktura ta odznaczała się poprawną stabilnością. Depozyty osób prywatnych, uważane za najbardziej stabilne spośród pozostałych podmiotów, stanowiły 71,57% ogółu depozytów.

Tabela nr 2

Źródła finansowania działalności Banku

Depozyty bieżące (w tys. zł)	2018	2019
<i>Jednostki budżetowe</i>	7 369,16	9 246,10
<i>MSP</i>	13 488,86	25 996,27
<i>Rolnicy</i>	41 206,29	43 389,87
<i>Przedsiębiorcy indywidualni</i>	27 539,18	29 447,48
<i>Osoby prywatne</i>	266 466,71	300 066,72
<i>Institucje Niekomercyjne</i>	10 699,67	11 142,44
Suma bez budżetu	359 400,70	410 042,78
Suma z budżetem	366 769,87	419 288,88

W ciągu roku poziom depozytów sektora niefinansowego wzrósł z 359 400,70 tys. zł do 410 042,78 tys. zł (o 14,09%). W 2019r. nastąpił wzrost depozytów sektora niefinansowego o 50 642,08 tys. zł. Na poziom depozytów bieżących i terminowych sektora niefinansowego duży wpływ ma sezonowość – wyższy stan środków z tytułu działalności rolniczej, obserwowany jest zazwyczaj w I kwartale oraz drugiej połowie IV kwartału (wpływ środków dla rolnictwa z dopłat bezpośrednich). Depozyty terminowe sukcesywnie ulegają wzrostowi. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymania depozytów.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania. Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego. W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB. Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający. Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Zasady funkcjonowania w ramach Zrzeszenia SGB (Spółdzielcza Grupa Bankowa) oraz Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB

Bank Spółdzielczy w Jarocinie jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Podział zadań w systemie zarządzania ryzykiem płynności w Systemie Ochrony przedstawia się następująco:

Bank Spółdzielczy w Jarocinie jest zobowiązany do posiadania wystarczającej ilości środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym lub niewykorzystanej kwoty kredytu w rachunku bieżącym, które zabezpieczą wypływy z rachunku bieżącego na koniec dnia operacyjnego;

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzi rozliczenia pieniężne Banku;
- 2) zabezpiecza Bank przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych;
- 3) zabezpiecza płynność śróddzienną;
- 4) prowadzi rachunki bieżące Banku;
- 5) udziela kredyty zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego;
- 6) gromadzi nadwyżki środków Banku;
- 7) prowadzi rachunek Minimum Depozytowego;
- 8) utrzymuje aktywa płynne stanowiące pokrycie środków Minimum Depozytowego;
- 9) wyznacza i utrzymuje zagregowany wymóg pokrycia płynności (LCR);
- 10) pośredniczy w zakupie przez Bank papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię;
- 11) przeprowadza „zagregowane” testy warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności;
- 12) wspiera Bank w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności.

Spółdzielnia realizuje następujące zadania:

- 1) udziela pomocy płynnościowej, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony;
- 2) wyznacza minimalne zasoby aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego);
- 3) ustala limity ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitoruje poziom płynności Banku na zasadzie indywidualnej i zagregowanej;
- 5) prowadzi wymianę informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami;
- 6) opracowuje procedury wzorcowe dotyczące zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający. Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Zgodnie z uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności Bank Spółdzielczy w Jarocinie dokonuje kalkulacji nadzorczych miar płynności. W 2019 roku nadzorcze miary płynności, płynność krótkoterminowa jak i długoterminowa kształtowały się na bezpiecznym poziomie.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum:

Tabela nr 3

Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki w tys. zł.
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	2 136

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

Tabela nr 4

Nazwa	Wielkość	Obowiązujący poziom
Nadzorcza miara płynności długoterminowej M3	3,07	1,00
Nadzorcza miara płynności długoterminowej M4	1,78	1,00
Wskaźnik LCR	352%	80%

Wielkości charakterystyczne dla wskaźnika LCR na koniec czterech ostatnich kwartałów roku:

Tabela nr 5

Nazwa wielkości	Kwartał poprzedni (n-3)	Kwartał poprzedni (n-2)	Kwartał poprzedni (n-1)	Kwartał kończący rok (n)
Zabezpieczenie przed utratą płynności (w tys. zł)	29 761	29 210	27 875	27 291
Wypływy środków pieniężnych netto (w tys. zł)	7 755	7 625	8 064	7 749
Wskaźnik pokrycia wpływów netto	3,8376	3,8308	3,4565	3,5217

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

Tabela nr 6

Przedział płynności	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy
Luka bilansowa prosta [w tys. zł]	169 829	10 110	17 810
Luka bilansowa skumulowana [w tys. zł]	169 829	179 940	197 750
Luka prosta (z pozabilansem) [w tys. zł]	164 993	10 110	17 810
Luka skumulowana (z pozabilansem) [w tys. zł]	164 993	175 104	192 914

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania: (wypisać z rejestru alternatywnych źródeł finansowania)

Tabela nr 7

Rodzaj	Kwota w tys.	Warunki dostępu
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	62 552	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	161 117	w sytuacji awaryjnej

W procesie zarządzania ryzykami kluczową rolę odgrywa dobrze funkcjonujący System Informacji Zarządczej. Za jakość i terminowość informacji odpowiedzialni są Kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych, z których informacja jest przekazywana odpowiednim komórkom organizacyjnym Banku. Bieżącą analizę poziomu ryzyk bankowych dokonuje Zespół Ryzyk i Analiz. Opracowane analizy przekazywane są organom nadzorczym i zarządzającym Banku w terminach wskazanych w SIZ – Załącznik nr 3 do Informacji.

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka

W Banku przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to: niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach, przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych Banku, konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki, wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów, niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych.

Do podstawowych technik ograniczania ryzyka płynności w Banku należą:

- 1) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony;
- 2) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych;
- 3) lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej;
- 4) przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego;
- 5) utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym;
- 6) systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej systemem ochrony.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez różne terminy wymagalności depozytów oraz różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością. Po stronie pasywnej jest to kredyt w rachunku bieżącym, lokaty płynnościowe oraz inne kredyty celowe oferowane przez Bank Zrzeszający. Płynne finansowanie swoich klientów Bank może prowadzić poprzez system współfinansowania konsorcjalnego z Bankiem Zrzeszającym.

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów sektora niefinansowego.

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - a) wykorzystania przyznanego linii kredytowych,
 - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
 - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,

- d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni.
- e) przyrostu depozytów po zwiększonym koszcie.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
 - 2) wysoka jakość kredytowa,
 - 3) łatwa zbywalność,
 - 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
 - 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.
- Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej półroczną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,
- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych,
- 6) analizy wskaźników płynności,
- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- 9) stopnia przestrzegania limitów.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje limity wymienione w załączniku nr 1 do Informacji.

Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności

- 1) **Baza depozytowa** – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym, w bazie depozytowej nie uwzględnia się odsetek;
- 2) **depozyty** – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) **Minimum depozytowe Banku** – środki Banku ulokowane w Banku Zrzeszającym na rachunku Minimum Depozytowego;
- 4) **płynność śróddzienna** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w trakcie bieżącego dnia;
- 5) **płynność bieżąca** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 6) **płynność krótkoterminowa** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych

- w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 7) **płynność średnioterminowa** – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
 - 8) **płynność długoterminowa** – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
 - 9) **nadzorcze miary płynności** – wskaźniki płynności i limity określone w uchwale KNF w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności;
 - 10) **wskaźnik LCR** /wymóg dotyczący pokrycia płynności – wskaźnik płynności krótkoterminowej obliczony w oparciu o przepisy CRR;
 - 11) **bufor płynności** – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku Strategii zarządzania ryzykiem „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

2.5. Ryzyko walutowe

Podstawowe informacje i cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to niebezpieczeństwo pogorszenia się sytuacji finansowej banku w skutek niekorzystnej zmiany kursu walutowego. Jest ono w szczególności związane z niedopasowaniem odpowiednich pozycji aktywów i pasywów banku, których wartość wyrażona jest w walucie obcej, zawartymi transakcjami tj. zmianą kursu walutowego między dniem zawarcia transakcji a dniem, w którym otrzymana jest płatność (ryzyko kursowe) oraz wzrostem innych ryzyk (np. ryzyka kredytowego) w wyniku zmiany poziomu kursu walutowego.

Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walut. Z uwagi na poziom ryzyka związanego z prowadzeniem operacji walutowych, Bank zamierza utrzymywać wysoki poziom aktywów płynnych poprzez zabezpieczenie środków na rachunku nostro oraz inwestowanie środków w lokaty w banku zrzeszającym o krótkich terminach zapadalności do 6 miesięcy.

Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% uznanego kapitału, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku. Na rynku walutowym, Bank przykłada szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągłe prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej. Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą. W ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.

Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji dla poszczególnych

walut). Wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwała Zarząd Banku.

Rozwiązania organizacyjne

W procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem walutowym uczestniczą:

- 1) **Rada Nadzorcza** w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny kluczowych aspektów zarządzania ryzykiem walutowym w Banku, w tym zgodności prowadzonej polityki z obowiązującą strategią oraz planem finansowym;
- 2) za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem walutowym odpowiada **Zarząd**;
- 3) nadzór nad kształtowaniem pozycji bilansowych oraz pozabilansowych wrażliwych na ryzyko walutowe w Banku sprawuje **Wiceprezes Zarządu** nadzorujący Pion Sprzedaży;
- 4) nadzór nad identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolą ryzyka walutowego sprawuje **Wiceprezes Zarządu** nadzorujący Pion Finansowy,
- 5) nadzór nad prowadzeniem ksiąg rachunkowych sprawuje Wiceprezes Zarządu nadzorujący Pion Finansowy;
- 6) zadania związane z zarządzaniem działalnością walutową wykonuje **Zespół Finansowo - Księgowy**. Do zadań komórki należy: zarządzanie ryzykiem walutowym i rachunkami walutowymi nostro Banku w Banku Zrzeszającym, obsługa transakcji walutowych, przestrzeganie limitów w zakresie ryzyka walutowego, lokowanie nadwyżek środków walutowych, wyliczanie bieżącej pozycji walutowej Banku, utrzymywanie pozycji walutowej Banku na poziomie zgodnym z obowiązującymi limitami, ustalanie kursów dla rozliczeń gotówkowych, przestrzeganie limitów związanych z kupnem lub sprzedażą walut obcych zawartych przez upoważnionych pracowników.
- 7) zadania związane z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka walutowego Banku wykonuje **Zespół Ryzyk i Analiz**. Komórka odpowiada za: monitorowanie i prognozowanie pozycji walutowej Banku, kształtowanie polityki kursów walutowych Banku, opracowywanie i wdrażanie regulacji walutowych, kontrolowanie obowiązujących limitów, współpracę z instytucjami zewnętrznymi, archiwizację tabel kursowych, raportowanie w zakresie poziomu ryzyka walutowego dla Zarządu i Rady Nadzorczej, dokonuje, we współpracy z komórką zarządzającą, analizy działalności walutowej w oparciu o: pozycję walutową, stany depozytów walutowych, opłacalność i wyniki ekonomiczne działalności dewizowej, zestawienie aktywów i pasywów walutowych Banku, analizę wykorzystania limitów, ustalenie zasad podejmowania decyzji w sytuacjach niestandardowych lub kryzysowych.

Opis systemów identyfikacji, pomiaru i raportowania

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- a) wyznaczenie pozycji walutowych,
- b) ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- c) analizę wskaźników,
- d) testy warunków skrajnych.

Wyznaczanie pozycji walutowych dokonywane jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczone są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.

Bank zakłada, że skala działalności walutowej będzie nie znacząca, tj. skala działalności walutowej nie przekroczy 5% aktywów Banku.

Polityka stosowanych zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod redukcji ryzyka

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez system limitów oraz domykanie pozycji walutowych. Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez osoby zatrudnione w Zespole Ryzyk i Analiz, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.

W obszarze ryzyka walutowego Bank stosuje limity wymienione w załączniku nr 1 do Informacji.

2.6. Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
- b) szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- c) ocenę współczynników kapitałowych,
- d) ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- e) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- b) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

W stosuje następujące limity alokacji kapitału:

Tabela nr 8

<i>Rodzaj ryzyka</i>	<i>Wartość % w stosunku do funduszy własnych</i>
Ryzyko kredytowe	66%
Ryzyko rynkowe	2%
Ryzyko operacyjne	11%
Ryzyko koncentracji zaangażowań	2%
Ryzyko stopy procentowej	2%
Ryzyko płynności	2%
Ryzyko kapitałowe	2%

2.7. Ryzyko geograficzne

Bank ma określony w Statucie obszar geograficzny, zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, poza którym nie może funkcjonować. W związku z powyższym Bank nie wyznacza dodatkowych obszarów geograficznych w celu ustalania limitów. Wszystkie zaangażowania Banku są wobec podmiotów z ww. obszaru geograficznego.

Powyższa lista ryzyk nie ma charakteru zamkniętego, podlega weryfikacji w ramach przeglądu i identyfikacji ryzyk występujących w działalności Banku.

IV. Fundusze własne

Bank Spółdzielczy w Jarocinie ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie tj.: ustawą Prawo bankowe z dnia 29.08.1997 r.

(z późniejszymi zmianami) oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013. Na dzień 31.12.2019 r fundusze własne Banku tworzą kapitały TIER I i TIER II. Kapitał TIER I dzieli się na kapitał TIER I podstawowy oraz kapitał TIER I dodatkowy.

Fundusze własne Banku na dzień 31.12.2019 r. wynosiły 24 838,04 tys. zł. W Tabeli nr 9 przedstawiono uzgodnienie pozycji kapitału Tier I, kapitału podstawowego Tier I oraz kapitału Tier II.

Tabela nr 9

Budowa funduszy własnych

Lp*	Pozycja	Kwota
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	603,80
2	Zyski zatrzymane	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	23 630,11
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	860,00
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	25 093,91
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	
7a	Dodatkowe odliczenie z tytułu rezerw	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	- 255,87
17	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)	
22	Kwota przekraczająca próg 17,65% (kwota ujemna)	
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	
25a	Straty za bieżący rok obrachunkowy (kwota ujemna)	

25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-255,87
29	Kapitał podstawowy Tier I	24 838,04
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	
39	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	
44	Kapitał dodatkowy Tier I	0
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	24 838,04
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	0
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0
58	Kapitał Tier II	0
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	24 838,04
60	Aktywa wazone ryzykiem razem	169 491,69
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,65
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,65
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,65
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz	10%

	bufor instytucji o znaczeniu systemowym wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	2,5%
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0%
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3%
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0%
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3	
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji

Opis składników funduszy własnych

Fundusz udziałowy – tworzony jest z wpłat udziałów członkowskich, odpisów na udziały członkowskie z podziału nadwyżki bilansowej oraz innych źródeł określonych w odrębnych przepisach, przeznaczony na pokrycie strat bilansowych Banku. Fundusz udziałowy Banku spełnia warunki zawartego w art. 28 ust. 1 lit. e CRR, który mówi, że instrumenty w kapitale podstawowym Tier I muszą spełniać warunek „wyczystości”. Bank dokonał stosownych zmian statucie i wykazuje w funduszach własnych w ramach funduszu udziałowego bezpośrednio udziały opłacone do dnia 28 czerwca 2013 roku. 2. Bank zalicza do funduszy własnych udziały opłacone po dacie 28 czerwca 2013 roku po uzyskaniu zgody KNF.

Skumulowane inne całkowite dochody – w pozycji skumulowane inne całkowite dochody

prezentowany jest kapitał z aktualizacji wyceny majątku trwałego.

Kapitał rezerwowy – tworzony jest z wpłaty wpisowego dokonywanego przez członków Banku i części nadwyżki bilansowej w wyniku corocznych uchwał Zebrania Przedstawicieli o podziale zysków.

Fundusze ogólnego ryzyka bankowego – tworzone zgodnie z ustawą Prawo bankowe i Statutem Banku.

Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) – pozycja obejmuje wartości niematerialne i prawne posiadane przez Bank.

Fundusz z aktualizacji wyceny – powstał w wyniku przeszacowania.

V. Wymogi kapitałowe

.....

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank wyznacza kapitał wewnętrzny na wszystkie zidentyfikowane ryzyka istotne dla Banku, które nie zostały objęte wyznaczaniem kapitału regulacyjnego lub w ocenie Banku kapitał ten nie w pełni pokrywa ryzyko. W procesie szacowania kapitału wewnętrznego wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

2. Wymogi kapitałowe (regulacyjne)

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy. Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
- c) walutowego w oparciu o metodę de minimis.

2.1. Wymóg regulacyjny z tytułu ryzyka kredytowego.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się jako sumę aktywów i udzielonych zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem, pomnożonych przez 8%. Zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej, Bank stosując metodę standardową zalicza ekspozycje do jednej z 16 klas, którym przypisane są odpowiednie wagi ryzyka – Tabela nr 10.

Regulacyjny wymóg na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota ekspozycji	Wymóg kapitałowy
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	2 773	222
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	5 767	461
3.	Ekspozycje wobec sektora publicznego	25	2
4.	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
5.	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
6.	Ekspozycje wobec instytucji	182	15
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	6 972	558
8.	Ekspozycje detaliczne	103 781	8 303
9.	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	13 811	1 104
10.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	7 053	564
11.	Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
12.	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
13.	Ekspozycje z tytułu należności od instytucji przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
15.	Ekspozycje kapitałowe	3 567	285
16.	Inne pozycje	2 849	228
17.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0
	RAZEM	146 780	11 742

Wymóg regulacyjny z tytułu ryzyka kredytowego wyniósł 11 742 tys. zł.

2.2. Wymóg regulacyjny z tytułu ryzyka operacyjnego

Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody podstawowego wskaźnika (BIA). Wskaźnik stanowi średnią za okres trzech lat obrotowych, bieżącego oraz dwóch poprzedzających dany rok z sumy wyników wyliczanych jako sumę następujących pozycji rachunku zysków i strat Banku:

- 1) odsetki należne i podobne przychody;
- 2) odsetki do zapłaty i podobne opłaty;
- 3) przychody z akcji i innych papierów wartościowych o stałej/zmiennej stopie dochodu;
- 4) należności z tytułu prowizji/opłat;
- 5) koszty z tytułu prowizji/opłat;
- 6) wynik operacji finansowych;
- 7) pozostałe przychody operacyjne;
- 8) wynik z tytułu wymiany.

Każda pozycja rachunku wyników musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym. Wyniku za którekolwiek z trzech lat obrotowych, jeżeli jest ujemny lub równy zero, nie uwzględnia się w obliczeniach średniej. Średnią oblicza się na koniec roku obrotowego, do dnia 31 stycznia na podstawie wyników z ostatnich trzech dwunastomiesięcznych okresów. Jeżeli dane finansowe nie zostały zbadane przez biegłego rewidenta, Bank może wykorzystać dane szacunkowe. Po uzyskaniu opinii z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta Bank dokonuje niezwłocznie stosownej aktualizacji wyliczeń wskaźnika. Wskaźnik oblicza się jako iloraz sumy dodatnich wartości wyników oraz liczby lat, w których wystąpiły dodatnie wartości wyników, z uwzględnieniem wyłączeń opisanych w Uchwale KNF w sprawie adekwatności kapitałowej.

W wyniku nie uwzględnia się następujących pozycji z rachunku zysku i strat:

- 1) zrealizowanych zysków/strat ze sprzedaży pozycji z portfela niehandlowego;

- 2) przychodów z tytułu zdarzeń nadzwyczajnych lub występujących nieregularnie;
- 3) przychodów z tytułu odszkodowań uzyskanych z tytułu odszkodowań.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stanowi 15% wskaźnika i oblicza się go według poniższego wzoru:

$$K = \frac{\sum_{i=-3}^{-1} \max(w_i; 0)}{n} \times 15\%$$

gdzie:

w_i – roczny wynik w i -tym roku,

n – liczba lat w których $w_i > 0$

Przy obliczaniu wymogu na dany rok obrotowy ($i=0$) uwzględnia się rok, na koniec którego dokonuje się obliczeń ($i= -1$) i dwa kolejne lata go poprzedzające ($i= -2, -3$).

Wymóg regulacyjny z tytułu ryzyka operacyjne na dzień 31.12.2019 roku wyniósł 1 817 tys. zł.

2.3. Wymóg regulacyjny z tytułu ryzyka rynkowego

Bank nie prowadzi działalności handlowej co oznacza, że wylicza wymogi kapitałowe tylko dla portfela bankowego. W działalności Banku zgodnie z art.92 ust. 3 pkt c, występuje tylko ryzyko walutowe. Ryzyko rozliczenia i ryzyko cen towarów w roku 2019 nie występowały. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego oblicza się metodą podstawową, jako:

- 1) 8% pozycji walutowej całkowitej – jeżeli pozycja walutowa całkowita przekracza 2% funduszy własnych Banku;
- 2) zero – jeżeli pozycja walutowa całkowita nie przekracza 2% funduszy własnych Banku.

Wymóg kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego na dzień 31.12.2019 r. wyniósł 0 zł.

2.4. Regulacyjny (minimalny) wymóg kapitałowy

Tabela nr 11

Zestawienie minimalnych wymogów kapitałowych na ryzyka w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1	Ryzyko kredytowe	11 742
2.	Ryzyko operacyjne	1 817
3.	Ryzyko walutowe	0
	Razem	13 559

3. Dodatkowe wymogi kapitałowe

W procesie szacowania wymogów dodatkowych (Tabela nr 12) wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania poszczególnymi ryzykami.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka Bank przyjmuje następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;

- 3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnej (maksymalnej) straty lub utraconego przychodu (tzw. wskaźnik wrażliwości) Bank wyznacza raz do roku (jako procent funduszy własnych Banku) w oparciu o następujące przesłanki:
 - a) wysokość planowanego wyniku finansowego na rok obrotowy, w którym aktualizujemy niniejsze zasady,
 - b) poziom współczynnika wypłacalności,
 - c) plany kapitałowe;
- 5) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) będzie kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, o którym mowa w pkt 4.

Wyznaczając wymagany poziom kapitału wewnętrznego, z wykorzystaniem w/w metod, Bank:

- 1) ocenia czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka;
- 2) szacuje wymogi kapitałowe na pozostałe, istotne rodzaje ryzyka nie objęte wyznaczaniem regulacyjnych wymogów kapitałowych;
- 3) wyznacza zagregowany kapitał wewnętrzny, stanowiący sumę wymogów, o których mowa w pkt 1 i 2.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na maksymalnym poziomie 87% (wpisać zgodnie z celem kapitałowym określonym w Strategii zarządzania i planowania kapitałowego). Na datę sporządzenia informacji relacja ta wynosiła 54,59%.

W 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

Tabela nr 12

Zestawienie poziom dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka

Wyszczególnienie	Kwota
1. ryzyko kredytowe	0
2. ryzyko operacyjne	0
3. ryzyko walutowe	0
4. ryzyko płynności	0
5. ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0
6. ryzyko koncentracji zaangażowań	0
7. ryzyko kapitałowe	0
RAZEM	0

Według stanu na dzień 31.12.2019r. nie wystąpił dodatkowy wymóg kapitałowy.

4. Całkowity wymóg kapitałowy.

Całkowity wymóg kapitałowy (kapitał wewnętrzny) stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów na pozostałe istotne rodzaje ryzyka. Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na minimalnym poziomie 14%. Na datę informacji całkowity wymóg kapitałowy (Tabela nr 10) wynosi 13 559 tys. zł, a współczynnik wypłacalności ukształtował się na poziomie 14,65%. Oszacowana wartość całkowitego wymogu kapitałowego nie przekraczała wartości

posiadanych funduszy własnych. Współczynnik wypłacalności przewyższa wartość minimalną.

Tabela nr 13

Całkowity wymóg kapitałowy.

Wyszczególnienie	Kwota
1. Minimalne wymogi kapitałowe	13 559
2. Dodatkowe wymogi kapitałowe	0
3. Całkowity wymóg kapitałowy	13 559
4. Fundusze własne	24 838
5. Współczynnik kapitału podstawowego TIER I	14,65%
6. Współczynnik kapitału TIER I	14,65%
7. Współczynnik wypłacalności	14,65%

VI. Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta

Nie dotyczy

VII. Bufory kapitałowe

Po uwzględnieniu zaleceń nadzorczych i buforu kapitałowego zabezpieczającego oraz okresów przejściowych Bank powinien posiadać współczynniki kapitałowe na dzień 31.12.2019 r. na poziomie:

- 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 10%;
- 2) współczynnik kapitału Tier I – 11,50%;
- 3) łączny współczynnik kapitałowy: – 14%.

Dodatkowo, poszczególne poziomy współczynników są powiększane o bufory antycykliczny, zabezpieczający i systemowy. Wskaźnik bufora antycyklicznego w roku 2019 wynosi 0%; wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez MF w drodze Rozporządzenia. Wskaźnik bufora zabezpieczającego kształtował się na poziomie 2,5%, natomiast wskaźnik bufora systemowego wynosi 3%.

VIII. Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego

Nie dotyczy

IX. Ryzyko kredytowe – dodatkowe informacje

Bank ujawnia następujące informacje dotyczące ekspozycji na ryzyko kredytowe:

1. Definicje dla należności: nieobsługiwanych i restrukturyzowanych oraz przeterminowanych i zagrożonych

Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane są zdefiniowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (dalej: Rozporządzenie 680/2014).

Zgodnie z Załącznikiem V do Rozporządzenia 680/2014, za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów:

- a) przeterminowanie istotnych ekspozycji o ponad 90 dni,

- b) małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania.

Jednocześnie ekspozycje, w odniesieniu do których uznaje się, że miało miejsce niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 CRR, oraz ekspozycje, w odniesieniu do których stwierdzono utratę wartości zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, zawsze uznaje się za ekspozycje nieobsługiwane. W praktyce za ekspozycje nieobsługiwane Bank uznaje ekspozycje zagrożone.

Pozycje przeterminowane rozumiane są jako należności z niespłaconą w określonych w umowie terminach kwotą odsetek lub rat kapitałowych. Ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni. Definicja ta stosowana jest dla celów wyznaczania wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe.

Należność z rozpoznaną utratą wartości jakości to ekspozycja kredytowa zakwalifikowana do grupy zagrożonych. Bank kwalifikuje należności do kategorii zagrożone (są to należności w kategorii ryzyka: poniżej standardu, wątpliwe, stracone) zgodnie z przepisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. (Dz.U. Nr 235 z 2008 r. poz.1589 z późniejszymi zmianami) w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Należność bez rozpoznanej utraty wartości to ekspozycja kredytowa zakwalifikowana do grupy normalne lub pod obserwacją.

2. Opis przyjętej strategii w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego rodzaju ryzyka kredytowego

Bank dokonuje korekt z tytułu ryzyka kredytowego na podstawie Zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych. Podstawą do utworzenia rezerw celowych jest prawidłowo dokonana klasyfikacja ekspozycji, ocena ryzyka oraz ustalenie wartości zabezpieczeń pomniejszających podstawę tworzenia rezerw. Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiedniej kategorii ryzyka i tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości:

- 1) kategoria „normalne”,
- 2) kategoria „pod obserwacją”,
- 3) grupy zagrożone, tj: do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”: biorąc pod uwagę terminowość spłaty kapitału lub odsetek oraz kryterium ekonomiczne dłużnika lub tylko kryterium terminowości spłaty kapitału i odsetek.

Bank tworzy rezerwy celowe na ryzyko kredytowe związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”: oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami w wysokości:

- 1,5% w zakresie ekspozycji w kategorii pod obserwacją,
- 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
- 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,
- 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej,

po uwzględnieniu pomniejszeń podstawy naliczania rezerw i odpisów.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi tworzone są i aktualizowane co do wysokości oraz rozwiązywane na bieżąco (codziennie) ze względu na terminowość oraz najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowej, ze względu na sytuację ekonomiczną dłużnika. W Banku rezerwy tworzone są w ciężar kosztów.

Bank tworzy rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne” oraz odpisy

aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi w wysokości 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi i zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, pomniejsza poziom rezerwy celowej na ekspozycje kredytowe w sytuacji normalnej do 25% wartości rezerwy na ryzyko ogólne.

Rezerwy celowe rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia. Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisuje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych.

3. Całkowita kwota ekspozycji, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz istotność poszczególnych ekspozycji

Tabela nr 14

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnia kwota ekspozycji w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2019r. w zł	Czy kategoria jest istotna tak/nie
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	2 973	Nie
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	28 835	Tak
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	49	Nie
4.	Ekspozycje wobec instytucji	215 166	Tak
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	8 954	Nie
6.	Ekspozycje detaliczne	170 148	Tak
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	20 416	Tak
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	6 479	Nie
9.	Ekspozycje kapitałowe	3 567	Nie
10.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	Nie
11.	Inne pozycje	9 917	Nie

przy czym przyjmuje, że kategorie ekspozycji kredytowych, które stanowią przynajmniej 10% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych wyznaczają istotne kategorie ekspozycji.

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Tabela nr 15

Struktura zaangażowania Banku w branże, według wartości bilansowej brutto

Branża	wartość tys. zł	Czy branża jest istotna tak/nie
administracja publiczna	29 933,02	Tak
budownictwo	12 587,69	Nie
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5 041,43	Nie
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; pozostała działalność usługowa	705,17	Nie
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; dział. profesjonalna, naukowa i techniczna; dział. w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 615,37	Nie
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3 678,16	Nie
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	20 200,69	Tak
inne (w tym: edukacja)	95,15	Nie
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4,33	Nie
przetwórstwo przemysłowe	11 731,74	Nie
rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo.....	81 362,14	Tak
transport, gospodarka magazynowa i łączność	2 857,22	Nie
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz...; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami	3 561,47	Nie

przy czym przyjmuje, że branża, która stanowi przynajmniej 10% (łącznie kwoty ekspozycji kredytowych jest istotna).

5. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

Podział ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności (wartość nominalna) przedstawia się następująco:

Tabela 16

Termin zapadalności	wartość tys. zł
do 1 miesiąca	11 300,82
1 – 3 miesięcy	8 342,55
3 – 6 miesięcy	13 634,18
6 – 12 miesięcy	24 130,90
1 rok – 2 lat	27 597,78
2 lata – 5 lat	55 692,81
5 lat – 10 lat	49 005,17
10 lat – 20 lat	23 243,20
powyżej 20 lat	3 470,71

6. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych

Tabela nr 17

		Wartość bilansowa brutto (w przypadku ekspozycji w bilansie) /kwota nominalna ekspozycji (w przypadku ekspozycji pozabilansowych)		Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw	
		Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	Nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych
1	Kredyty i zaliczki	427,28	3 219,27	387,62	1 346,18
2	Banki centralne				
3	Instytucje rządowe				
4	Instytucje kredytowe				
5	Inne instytucje finansowe				
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe		1 996,75		621,38
7	Gospodarstwa domowe	427,28	1 222,52	387,62	724,80
8	Dłużne papiery wartościowe				
9	Udzielone zobowiązania do udzielenia pożyczki				
10	Łącznie	427,28	3 219,27	387,62	1 346,18

7. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania

Tabela nr 18

		Wartość bilansowa brutto							W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
		Ekspozycje obsługiwane		Ekspozycje nieobsługiwane					
		Nieprzeterminowane lub przeterminowane ≤ 30 dni	Przeterminowane > 30 dni ≤ 90 dni	Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤ 90 dni	Przeterminowane > 90 dni ≤ 180 dni	Przeterminowane > 180 dni ≤ 1 rok	Przeterminowane > 1 rok ≤ 5 lat	Przeterminowane powyżej 5 lat	
1	Kredyty i zaliczki	431 093,92	285,77	3 401,86	345,37	501,94	5 650,19	127,31	
2	Banki centralne	0							
3	Instytucje rządowe i samorządowe	28 883,91							
4	Instytucje kredytowe	217 029,02							
5	Inne instytucje finans.	7 775,59							
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	23 602,85		2 032,40					
7	W tym MŚP	23 602,85		2 032,40		438,21	3 038,76		
8	Gospodarstwa domowe	153 803,55	285,77	1 369,46	345,37	63,73	2 611,43	127,31	
9	Dłużne papiery wartościowe	1 208,65							
10	Banki centralne								
11	Instytucje rządowe								
12	Instytucje kredytowe	1 208,65							
13	Inne instytucje finans.								
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe								
15	Ekspozycje pozabilansowe								
	Łącznie	432 302,57	285,77	3 401,86	345,37	501,94	5 650,19	127,31	0

8. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy

Tabela nr 19

	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna	Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Otrzymane zabezpieczenia i gwarancje z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych		
		Ekspozycje nieobsługiwane	Z tytułu ekspozycji obsługiwanych		Ekspozycje obsługiwane – skumulowana utrata wartości i rezerwy	Ekspozycje nieobsługiwane – skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw
1	Kredyty i zaliczki	431 380,69	10 026,67	410,60	4 451,30	
2	Banki centralne					
3	Instytucje rządowe i samorządowe	28 883,91				
4	Instytucje kredytowe	217 029,02				
5	Inne instytucje finansowe	7 775,59				
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	23 602,85	5 509,36	6,19	1 880,60	
7	W tym MŚP	23 602,85	5 509,36	6,19	1 880,60	
8	Gospodarstwa domowe	154 089,32	4 517,31	404,41	2 570,70	
9	Dłużne papiery wartościowe	1 208,65				
10	Banki centralne					
11	Instytucje rządowe					
12	Instytucje kredytowe	1 208,65				
13	Inne instytucje finansowe					
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe					
15	Ekspozycje pozabilansowe	13 162,55				
22	Łącznie	445 750,89	10 026,67	410,60	4 451,30	0

9. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowania egzekucyjne

Tabela nr 20

		Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie	
		Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
1	Rzeczowe aktywa trwałe	0	0
2	Inne niż rzeczowe aktywa trwałe	0	0
3	<i>Nieruchomości mieszkalne</i>	0	0
4	<i>Nieruchomości komercyjne</i>	0	0
5	<i>Ruchomości (samochody, środki transportu itp.)</i>	0	0
6	<i>Kapitał własny i instrumenty dłużne</i>	0	0
7	<i>Pozostałe</i>	0	0
8	Łącznie	0	0

10. Stosowane techniki ograniczania ryzyka kredytowego

W zakresie stosowania technik ograniczania ryzyka kredytowego Bank informuje, że nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego Bank dąży do pełnego zabezpieczenia udzielonego kredytu w trakcie całego okresu kredytowania. Jakość przyjmowanych zabezpieczeń oceniana jest na podstawie ich wartości rynkowej, płynności, wpływu na poziom tworzonych rezerw celowych, oraz możliwości zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Prowadzona przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku, ustanowienie zabezpieczeń gwarantujących odzysk z wierzytelności w przypadku prowadzenia działań windykacyjnych. Bank stosuje w szczególności następujące zabezpieczenia:

- 1) weksel własny in blanco;
- 2) poręczenie wekslowe (awal);
- 3) poręczenie cywilne;
- 4) gwarancja bankowa;
- 5) przelew (cesja) wierzytelności;
- 6) przewłaszczenie na zabezpieczenie;
- 7) zastaw rejestrowy;
- 8) zastaw finansowy;
- 9) kaucja;
- 10) blokada środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- 11) hipoteka.

Przy wyborze zabezpieczeń Bank kieruje się rodzajem i wielkością kredytu, okresem kredytowania, oceną ryzyka kredytowego oraz wartością i płynnością zabezpieczenia.

Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi zawarte są w Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń. Do ustalenia wartości zabezpieczenia Bank przyjmuje: wycenę niezależnego rzeczoznawcy majątkowego, wartość z dokumentu zakupu (faktura, akt notarialny itp.), wartość polisy ubezpieczeniowej, informacje uzyskane z baz danych, kwotę poręczenia wg prawa cywilnego lub kwotę poręczenia wekslowego. Z uwagi na preferencyjny charakter wag ryzyka kredytowego przypisanego ekspozycjom zabezpieczonym na nieruchomości, czynniki makroekonomiczne mające znaczący wpływ na wartość zabezpieczenia oraz długoterminowość ekspozycji kredytowych szczególne warunki powinno spełniać zabezpieczenia w formie hipoteki na nieruchomości, tj.:

- 1) posiadać aktualną wycenę nieruchomości zabudowanych lub ograniczonego prawa rzeczowego dokonaną przez uprawnione do tego osoby, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami;
- 2) wartość nieruchomości winna być monitorowana w całym okresie kredytowania;
- 3) winna zostać ustanowiona w miarę możliwości w sposób zapewniający Bankowi pierwszeństwo zaspokojenia z przedmiotu hipoteki przed innymi wierzycielami hipotecznymi;
- 4) nieruchomość powinna być ubezpieczona od szkód;

- 5) w posiadaniu Banku znajdują się dokumenty potwierdzające że zabezpieczenie zostało prawomocnie ustanowione.

Dodatkowo w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na:

- 1) nieruchomościach mieszkalnych, wartość wskaźnika LtV w momencie udzielania kredytu nie powinna przekraczać poziomu 80% lub 90% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych, dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
- 2) W przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach komercyjnych wartość wskaźnika LtV w momencie udzielania kredytu nie powinna przekraczać poziomu 75% lub 80% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych, dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.

W ramach koncentracji ryzyka kredytowego Bank monitoruje koncentrację przyjętych zabezpieczeń oraz wprowadził limity koncentracji dla głównych rodzajów zabezpieczeń.

W zakresie redukcji ryzyka kredytowego Bank stosuje pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Tabela 21

Pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych

Rodzaj zabezpieczenia	Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa brutto) dla których Bank stosuje pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych w tys. zł
<i>Hipoteka na nieruchomości</i>	4.368,73
<i>Poręczenie Funduszu poręczeniowego</i>	2.905,27
<i>Gwarancje BGK</i>	145,00

Bank nie wyznacza aktywów ważonych ryzykiem w zakresie zamiany wagi ryzyka kontrahenta na wagę ryzyka zabezpieczenia i nie stosuje preferencyjnej wagi ryzyka 35%.

11. Uzgodnienie zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe

Bank przez cały okres obrotowy utrzymywał wymagany poziom rezerw celowych i odpisów na odsetki. Poziom rezerw celowych i odpisów na odsetki na należności bilansowe według stanu na dzień 31.12.2019 r. wyniósł 4 861,90 tys. zł.

Tabela nr 22

Zmiany wartości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości/rezerw celowych.

Lp	Odpisy aktualizujące	Wartość rezerw celowych na należności kredytowe	Rezerwa na ogólne ryzyko ogólne
1	Bilans otwarcia, stan na 01.01.2019 r.	5 258,44	860,00
2	Spisanie w ciężar odpisów	1 405,26	0
3	Utworzone odpisy	0	0
4	Rozwiązane odpisy	- 1 801,59	0
5	Bilans zamknięcia, stan na 31.12.2019 r.	4 861,90	860,00

Tabela nr 23

Struktura oraz dynamika wg grup ryzyka (w tys. zł) według wartości bilansowej brutto

Należności ogółem wg klas ryzyka	Dane na 31.12.2018r.	Dane na 31.12.2019r.	Wzrost /spadek	wzrost/ spadek %
Obligo kredytowe	215 510,14	223 113,18	7 603,04	3,53%
Należności normalne	202 649,61	211 593,91	8 944,30	4,41%
Należności pod obserwacją	3 033,48	1 513,87	- 1 519,61	- 50,09%
Kredyty zagrożone	9 827,05	10 005,40	178,35	1,81%
Należności poniżej standardu	610,85	1 293,16	682,31	111,70%
Należności wątpliwe	2 076,87	257,29	- 1 819,58	- 87,61%
Należności stracone	7 139,33	8 454,95	1 315,62	18,43%
Wskaźnik jakości	4,56	4,48	-0,08	- 1,75%

Wartość kredytów zagrożonych na koniec 2019 r wyniosła 10 005,40 tys. zł, co stanowi 4,48% ogólnej kwoty kredytów według wartości bilansowej brutto. Stan utworzonych na te kredyty rezerw celowych i odpisów na odsetki wyniósł 4 861,90 tys. zł co stanowi 48,49% wartości kredytów zagrożonych.

X. Korzystanie z ECAI

.....

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności oraz rodzaje posiadanych ekspozycji, Bank przy ustalaniu wag ryzyka ekspozycji kredytowych nie stosuje ocen kredytowych ECAI. Wyjątkiem są ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego oraz ekspozycje wobec instytucji, których waga ryzyka zależy bezpośrednio od oceny rządu centralnego.

XI. Ekspozycje na ryzyko rynkowe

Działalność handlowa Banku w 2019 r. była nieznacząca więc ekspozycja na ryzyko rynkowe nie występowała.

Ekspozycja na ryzyko zgodnie z art. 92 ust 3 pkt. c, występowała tylko dla ryzyka walutowego. Maksymalna pozycja walutowa całkowita w 2019 roku wyniosła 481,36 tys. zł co stanowi 1.94% funduszy własnych wg stanu na 31 grudnia 2019 r. Średnia pozycja walutowa w 2019 roku wyniosła 386,82 tys. zł. W 2019 roku Bank nie tworzył wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego.

XII. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

Według stanu na dzień 31.12.2019r. Bank posiadał ekspozycje kapitałowe nie sklasyfikowane do portfela handlowego o łącznej wartości bilansowej 3 567,35 tys. zł co stanowi 14,36 % Funduszy własnych i 0,79% sumy bilansowej.

Ekspozycje kapitałowe wedle zamiaru ich nabycia oraz opis stosowanych metod wycen i zasad rachunkowości dla tych ekspozycji:

Tabela nr 24

Wykaz ekspozycji kapitałowych wg zamiaru ich nabycia

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Kwota zakupiona ze względu na:</i> <ul style="list-style-type: none">• zyski kapitałowe• zamiar strategiczny
akcje SGB-Banku S.A.	zamiar strategiczny
bankowe papiery wartościowe	zyski kapitałowe
udziały mniejszościowe	zamiar strategiczny

Tabela nr 25

Wartość bilansowa posiadanych papierów wartościowych

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Wartość bilansowa</i>
akcje SGB-Banku S.A.	2 357,70
bankowe papiery wartościowe	1 208,65
udziały mniejszościowe	1,00
Razem	

Kwota zrealizowanych zysków dotycząca ekspozycji kapitałowych wynosi: 45 855,36 zł.

W analizowanym okresie Bank:

- 1) nie dokonał zmian zasad rachunkowości w zakresie metod wyceny akcji i udziałów;
- 2) nie posiadał instrumentów notowanych na giełdzie;
- 3) nie dokonywał przeszacowania posiadanych akcji i udziałów;
- 4) nie ujmował w kapitale własnym żadnych zmian wynikających z dokonanej wyceny poszczególnych papierów kapitałowych.

XIII. Ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stawki referencyjne.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 58,16% sumy bilansowej.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniża wynik odsetkowy Banku o: 5 027 tyś. zł.

Wzrost stóp procentowych o 200 punktów bazowych zmienia bilansową wartość kapitału o – 413 tyś. zł.

XIV. Ryzyko operacyjne

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne jest kapitał regulacyjny. Metoda wyliczania kapitału regulacyjnego w zakresie ryzyka operacyjnego została opisana w części V pkt 2.2. Kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne w pełni pokrywał straty uwzględniane w teście warunków skrajnych. Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne z tytułu zagrożenia związanego z jednoczesnym zrealizowaniem się potencjalnych zdarzeń operacyjnych, dla których, w procesie samooceny, spełnione są łącznie poniższe warunki:

- 1) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka jest wysokie lub bardzo wysokie;
- 2) skutki ekonomiczne są bardzo wysokie.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych polegający na założeniu, że jednocześnie oprócz bieżących strat zrealizują się potencjalne zdarzenia operacyjne, wyłonione w procesie samooceny, dla których skutki ekonomiczne mają wartość 4, a prawdopodobieństwo wartość minimum 3. W wyniku tego testu obliczana jest strata, która wystąpiłaby w Banku w wyniku zrealizowania się scenariusza o wymienionych wyżej założeniach. Jeżeli strata ta przewyższy poziom kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne, dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne jest różnica pomiędzy obliczoną stratą a regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne. Według stanu na dzień 31.12.2019 r nie wystąpił dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego.

Poziom ryzyka operacyjnego został oszacowany na podstawie zarejestrowanych zdarzeń w Bazie Ryzyka Operacyjnego oraz kształtowaniu się wskaźników KRI. Ryzyko operacyjne w roku 2019 utrzymywało się na średnim poziomie. W załączniku nr 1 przedstawiono wskaźniki i limity dotyczące ryzyka operacyjnego a w Tabeli nr 26 przedstawiono faktyczne straty z tytułu ryzyka operacyjnego w roku 2019.

Informacja o stratach brutto i netto z tytułu ryzyka operacyjnego

Rodzaj zdarzenia	Liczba zdarzeń	Strata brutto	Odzysk	Strata netto
Oszustwa wewnętrzne	0	0,00	0,00	0,00
Oszustwa zewnętrzne	3	2 500,00	0,00	2 500,00
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	130	39 305,40	0,00	39 305,40
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	323	2 581,74	2 569,14	12,60
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	0	0,00	0,00	0,00
Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów	29	64 095,19	0,00	64 095,19
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	185	76,34	26,81	49,53
Razem	670	108 558,67	2 595,95	105 962,72

W Banku zarejestrowano 670 incydentów ryzyka operacyjnego z datą wykrycia w 2019 roku. Kwota strat brutto wynosiła 108 558,67 zł, a po uwzględnieniu odzysku strata netto wyniosła 105 962,72 zł. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczony zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych wniósł 1 817 tys. zł, poziom zarejestrowanych strat finansowych brutto stanowił 5,97% wymogu kapitałowego.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank podejmował działania mitygujące celem zminimalizowania występowania takich samych strat w przyszłości.

XV. Informacja dotycząca zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

.....

Polityka wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka została opracowana na podstawie postanowień Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 marca 2017 r w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach. Bank przyjął Politykę wynagrodzeń (...) Uchwałą 29/2017 Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jarocinie w dniu 27.07.2017 r. .

Z uwagi na skalę działalności Banku Rada Nadzorcza nie powołała komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.

Zarząd dokonuje okresowo przeglądu stanowisk pracy w Banku pod kątem istotnego wpływu na profil ryzyka Banku. Na dzień 31.12.2019 r. osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka są wyłącznie Członkowie Zarządu Banku.

Wynagrodzenie osób zajmujących kierownicze stanowiska podzielone jest na część stałą (wynagrodzenie określone w umowie o pracę) oraz część zmienną. Część stała wynagrodzenia nie jest powiązana w wynikami finansowymi Banku. Część zmienną wynagrodzenia stanowi premia roczna. Łączna kwota zmiennego składnika wynagrodzenia nie może przekroczyć wraz z narzutami 10% zysku brutto Banku na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego dokonanie oceny, po zweryfikowaniu przez biegłego rewidenta wyniku finansowego. Podstawą do określenia łącznej wysokości zmiennego wynagrodzenia jest dokonana ocena. Ocena wyników odbywa się za trzy lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunktury Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością gospodarczą. Oceny efektów pracy członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza Banku, po zakończeniu roku obrotowego, do dnia 30 czerwca każdego roku kalendarzowego w oparciu o kryteria ilościowe i jakościowe. Zmienne składniki wynagrodzenia uzależnione są od uzyskiwanych wyników, a podstawą określenia ich łącznej wysokości jest ocena indywidualnych efektów pracy członka Zarządu oraz wyników finansowych Banku jako całości. Członek Zarządu ma prawo do premii jeżeli:

- 1) średnia wysokość wykonania planu finansowego w okresie podlegającym ocenie wyniosła:
 - a) Wynik z tytułu odsetek i wynik z tytułu prowizji co najmniej 60%,
 - b) Zysk netto co najmniej 60%,
 - c) Suma bilansowa co najmniej 60%,
 - d) oraz średnia osiągniętych wskaźników jakości rozumiana jako stosunek kredytów zagrożonych do ogółu kredytów nie przekroczyła w okresie oceny 10%,
- 2) pozytywnie oceniono efekty jego pracy, a także gdy nie wpłynęła na członka Zarządu żadna istotna i uzasadniona skarga, podmiot kontroli zewnętrznej (Spółdzielczy System ochrony SGB, KNF) nie wykazał rażących uchybień w nadzorowanym obszarze, a ocena nadzorcza BION z nadzorowanych obszarów nie jest niższa niż 4,0.

W przypadku negatywnej oceny efektów pracy lub w przypadku zagrożenia nie spełnienia wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością, o której mowa w art 142 prawa bankowego, wypłata zmiennego składnika wynagrodzeń jest zmniejszana lub wstrzymana. Przyznane zmienne składniki wynagrodzenia wypłacane są w roku, w którym zostały przyznane.

W Banku w 2019 roku żadna z osób nie otrzymała wynagrodzenia w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym,

W roku 2019 r. nie wypłacono wynagrodzeń z tytułu motywacji nowo zatrudnionych oraz odpraw związanych z ustaniem stosunku zatrudnienia z osobami zajmującymi stanowiska kierownicze zgodnie z uchwałą 258/2011 KNF.

XVI. Sekurytyzacja aktywów

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

XVII. Dźwignia finansowa

Zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia CRR Bank mierzy ryzyko dźwigni finansowej poprzez obliczanie wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I (miara kapitału) w aktywach według wartości bilansowej, powiększonych o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych (miara ekspozycji całkowitej), przy czym:

- 1) w aktywach według wartości bilansowej Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, w szczególności: wartości niematerialnych i prawnych pomniejszających kapitał podstawowy Tier I, udziałów kapitałowych pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, aktywów z tytułu podatku odroczonego opartych na przyszłej rentowności pomniejszających kapitał podstawowy Tier I;
- 2) wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek) z uwzględnieniem współczynników konwersji, z zastrzeżeniem dolnego limitu 10% dla pozycji pozabilansowych niskiego ryzyka

Tabela nr 27

Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

Lp.*	Pozycja	Kwota
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	451 395,31
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	
7	Inne korekty	255,87
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	456 763,09

* numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji

Tabela nr 28

Ujawnienie wskaźnika dźwigni

Lp.	Pozycja	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	453 441,48
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	- 255,87
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	453 185,61
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	13 318,57
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	- 9 741,08
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	3 577,49
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	24 838,04
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	456 763,10
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	5,44

Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych w tys. zł</i>
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:	453 441,49
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0,00
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	453 441,49
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	2 972,50
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	28 883,92
EU-7	Instytucje	215 165,78
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	17 537,99
EU-9	Ekspozycje detaliczne	161 088,79
EU-10	Przedsiębiorstwa	7 572,49
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	6 479,42
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	13 740,59

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego.

Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.

XVIII. Aktywa obciążone/nieobciążone

Na potrzeby ujawnień składnik aktywów uznaje się jako obciążony jeżeli został zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji; dodatkowo aby składnik aktywów uznać za obciążony musi istnieć możliwość przypisania go do konkretnej transakcji.

Na dzień 31.12. 2019 r wszystkie aktywa Banku były wolne od obciążeń.

Aktywa obciążone/ nieobciążone

Aktywa				
	<i>Wartość bilansowa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość godziwa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń</i>	<i>Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń</i>
	010	040	060	090
010 Aktywa Banku	0		204 341	

030	Instrumenty udziałowe	0		0	
040	Dłużne papier wartościowe				
050	w tym: obligacje zabezpieczone	0		0	
060	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	0		0	
070	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	0		0	
080	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	0		0	
090	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	0		0	
120	Inne aktywa	0		204 341	
Zabezpieczenia otrzymane					
		<i>Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych</i>		<i>Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia</i>	
		010		040	
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank	0			
140	Kredyty na żądanie	0			
150	Instrumenty udziałowe	0			
160	Dłużne papiery wartościowe	0			
170	w tym: obligacje zabezpieczone	0			
180	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	0			
190	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	0			
200	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	0			
210	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	0			
220	Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	0			
230	Inne zabezpieczenia otrzymane	0			
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS	0			
250	Aktywa, otrzymane zabezpieczenie i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe ogółem	0			
Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania					
		<i>Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych</i>		<i>Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS</i>	
		010		030	
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	0		0	

XIX. Kontrola wewnętrzna

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Na drugą linię obrony składa się zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

1. Pierwsza linia obrony – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
2. Druga linia obrony:
 - 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
 - 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
 - 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
 - 4) matrycę funkcji kontroli,
 - 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
3. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
4. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

1. Pierwsza linia obrony – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
2. Druga linia obrony:
 - 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
 - 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
 - 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
 - 4) matrycę funkcji kontroli,
 - 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
3. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielanie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii. Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych. Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada Stanowisko ds. kontroli wewnętrznej oraz Zespół ds. zgodności.

Data: 06.07.2020 r

Sporządził: Zespół Ryzyk i Analiz

Informacja z realizacji ustalonego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko wyrażona wskaźnikami ilościowymi

1. Ryzyko kredytowe

1) Limity wynikające z ustawy Prawo bankowe, uchwał KNF oraz rozporządzenia 575/2013 UE wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

Rodzaj zaangażowania	Fundusze własne – limity zaangażowań	Stopień realizacji
Zaangażowanie wobec jednego kredytobiorcy (z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego, jeśli jednostce tej przypisana jest waga ryzyka 20%), w tym podmiotu niefinansowego powiązanego z bankiem lub inną instytucją kredytową lub grupy powiązanej kapitałowo lub organizacyjnie	25% tj.	Nie przekroczony
Zaangażowanie wobec innego Banku krajowego instytucji kredytowej, Banku zagranicznego lub grupy podmiotów powiązanych organizacyjnie lub kapitałowo, składającej się co najmniej z jednego Banku, z wyłączeniem zaangażowań w Banku Zrzeszającym	100% tj.	Nie przekroczony
Suma kredytów i innych zobowiązań udzielonych na podst.art.79 Prawa bankowego	25% tj.	Nie przekroczony
Suma kredytów i zobowiązań wobec kredytobiorców w stosunku do których zaangażowanie przekracza 10% funduszy własnych	300% tj.	Nie przekroczony
Limit I - Znaczne zaangażowanie kapitałowe wobec jednego podmiotu : <ul style="list-style-type: none"> • posiadane przez bank akcje lub udziały w innym podmiocie, • wniesione dopłaty- w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, • wniesione wkłady lub zadeklarowane sumy komandytowe- w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo- akcyjnej, • udzielone pożyczki podporządkowane. 	15% tj.	Nie przekroczony
Limit II - Suma znacznych zaangażowań kapitałowych określonych Limitem I	60% tj.	Nie przekroczony
Zaangażowanie wobec jednej jednostki samorządu terytorialnego – 20% zaangażowania wobec jst powstałego po 29 czerwca 2012r.	25% tj.	Nie przekroczony

2) Pozostałe limity wg stanu na dzień 31.12.2019 r

(wielkości podawane są w tys. złotych)

Zaangażowania w poszczególne branże	Limit regulacyjny	Limit wykonany	Obligo ekspozycji
administracja publiczna	200.00%	116.08%	28 833,03
budownictwo	65.00%	38.47%	9 555,04
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	30.00%	27.73%	6 886,49
działalność związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją; pozostała działalność usługowa	15.00%	2.83%	702,32
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; dział. profesjonalna, naukowa i techniczna; dział. W zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	20.00%	7.65%	1 901,18
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	30.00%	13.65%	3 389,59
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	100.00%	82.38%	20 460,98
inne (w tym: edukacja)	10.00%	4.24%	1 053,68
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	20.00%	0.00%	0,77
przetwórstwo przemysłowe	70.00%	44.88%	11 147,19
rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo.....	500.00%	321.39%	79 827,27
transport, gospodarka magazynowa i łączność	20.00%	9.70%	2 410,26
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz...;dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami	25.00%	19.49%	4 840,54
Kredyty wg. rodzaju zabezpieczenia	Limit regulacyjny (% do funduszy własnych.)	Limit wykonany	Wielkość zabezpieczeń
<i>Fundusze własne</i>			24 838,04
Hipoteka na nieruchomości	650%	570.06%	141 592,09
Zastaw rejestrowy	20%	5.12%	1 272,72
Przewłaszczenie	10%	0.52%	130,15
Pozostałe(poręczenie,weksel, ubezpieczenie)	450%	322.11%	80 005,38
Limit obliga na portfel DEK i portfel EKHZ	% obliga kredytowego ogółem	Limit wykonany	Obligo ekspozycji
Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie (EKZH), zgodnie z Rekomendacją „S”	80%	63,49%	141 592
Detaliczne ekspozycje kredytowe (DEK), zgodnie z rekomendacją „T”	40%	7,23%	16 112
Limit jakości portfela DEK	% obliga DEK	Limit wykonany	Obligo ekspozycji w sytuacji „zagrożone”
Limit wartości detalicznych ekspozycji kredytowych w kategorii zagrożone	5,5%	0,52%	84
Limit na poszczególne rodzaje ekspozycji DEK	% obliga kredytowego	Limit wykonany	Obligo ekspozycji
Kredyty gotówkowe	20%	4,69%	10 455
Limity w ROR, debety	8%	0,19%	425
Kredyty mieszkaniowe	7%	2,32%	5 169
Karty kredytowe	5%	0,03%	7

Limit wg rodzaju dominującej formy zabezpieczenia w portfelu DEK	% obliga kredytowego	Limit wykonany	Wielkość zabezpieczeń
Zastaw rejestrowy	4,5%	0.38%	844
Przewłaszczenie	5%	0.00%	0
Pozostałe	30%	6.82%	15 205
Niezabezpieczone	0,5%	0.03%	63
Limit ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (zgodnie z rekomendacją S) Wg. kryterium produktowego	% portfela kredytowego	Limit	Wykorzystanie limitu
<i>Portfel kredytowy</i>			223 000
Kredyty inwestycyjne dla podmiotów gospodarczych	53%	43,33%	76.02%
Kredyty mieszkaniowe	19%	14,60%	97.33%
Pozostałe kredyty (obrotowe dla podm. gosp. rolnicze, konsumpcyjne)	8%	5,57%	69.63%
Limit wg. rodzaju zabezpieczeń w portfelu EKHZ	% portfela kredytowego	Limit wykonany	Wykorzystanie limitu
Nieruchomość mieszkalna	19%	14,60%	97.33%
Pozostałe	75%	48,90%	65.20%
Wysokość wskaźnika LTV	% obliga EKHZ	Limit wykonany	Wykorzystanie limitu
LTV powyżej 80%	10%	1,49%	14,90%
Limit udziału należności zagrożonych w Wg. kryterium produktowego	Limit (% portfela kredyt.)	Limit wykonany	Wykorzystanie limitu
<i>Portfel kredytowy</i>			223 000
Kredyty zabezpieczone hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej	1.0%	0.00%	0.00%
Kredyty zabezpieczone hipotecznie na nieruchomości komercyjnej	1.5%	0.90%	60.00%
Kredyty zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach pozostałych	1.0%	0.20%	20.00%
Limit według jakości portfela EKZH	% obliga EKZH	Limit wykonany	Obligo kredytów w kategorii „zagrożone”
wartość kredytów zabezpieczonych hipotecznie w kategorii „zagrożone”	8%	5,36%	7 592
Limit wartości kredytów zagrożonych w kredytach ogółem	% obliga kredytowego	Limit wykonany	Obligo kredytowe w kategorii „zagrożone”
Wartość kredytów w kategorii „zagrożone” w kredytach ogółem	8%	4,48%	8 407
Limit wartości portfela kredytów niefinansowych w portfelu kredytowym	% obliga kredytowego	Limit wykonany	Obligo
Portfel kredytów niefinansowych	60%	39,32%	182 719
Limit odstępstw skutkujących podwyższonym ryzykiem kredytowym	% obliga kredytowego	Limit wykonany	Obligo
Odstępstwa skutkujące podwyższonym ryzykiem kredytowym	15%	2,52%	5 619
Limit udzielonych gwarancji	% obliga kredytowego	Limit	Obligo
Suma udzielonych gwarancji	3%	0,51%	1 142

Powyższe limity dotyczące ryzyka kredytowego realizowane są na bezpiecznym poziomie i nie zostały przekroczone w badanym okresie.

2. Ryzyko operacyjne

Rodzaj zdarzenia	Straty finansowa		Stopień realizacji
	Wysokość Limitu	Wartość straty finansowej	
Oszustwa wewnętrzne	50 000,00	0,00	0,00%
Oszustwa zewnętrzne	130 000,00	2 500,00	1,92%
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	180 000,00	39 305,40	21,84%
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	50 000,00	2 581,74	5,16%
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	50 000,00	0,00	0,00%
Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów	100 000,00	64 095,19	64,10%
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	50 000,00	76,34	0,15%
Razem	610 000,00	108 558,67	17,80%

Powyższe limity wewnętrzne dotyczące ryzyka operacyjnego nie zostały w badanym okresie przekroczone.

3. Ryzyko walutowe

Wyszczególnienie	Wysokość limitu	Stopień realizacji
Całkowita pozycja walutowa	2% Funduszy własnych	Brak przekroczenia
Limit poziomu aktywów płynnych	Minimum 1%	Brak przekroczenia na dzień 31.2.2019 r Jednorazowe przekroczenie na dzień 30.11.2019r dla waluty USD – poziom wskaźnika 0,70

Limity wewnętrzne dotyczące ryzyka walutowego nie zostały w badanym okresie przekroczone. W dniu 30.11.2019 został przekroczony limit otwartych indywidualnych pozycji walutowych dla waluty USD – stopień realizacji limity 0,70 wartość minimalna 1. Na przekroczenie limitu miał wpływ termin zapadalności lokat 7-dniowych zakładanych w Banku Zrzeszającym. Sytuacja ta nie naruszyła jednak płynności walutowej Banku.

4. Ryzyko stopy procentowej

Wskaźniki	2018	2019	Zmiana wartości
Udział aktywów wrażliwych w sumie bilansowej	96,50%	96,81%	0,31 pp
Udział pasywów wrażliwych w sumie bilansowej	42,20%	38,60%	-3,6 pp
Udział aktywów wrażliwych o stałej stopie procentowej w aktywach wrażliwych	38,00%	42,50%	4,5 pp
Udział pasywów wrażliwych o stałej stopie procentowej w pasywach wrażliwych	0,80%	0,50%	-0,3 pp

Limity ograniczające poziom ryzyka stopy procentowej	Limit	Wskaźnik bieżący	Poziom wykorzystania limitu
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	15.0%	15.3%	101.7%
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego	5.0%	4.6%	91.7%
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie	14.0%	10.7%	76.7%

Na dzień 31.12.2019r został przekroczony limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania – poziom wykorzystania limitu wyniósł 101,70%. Przyczyną przekroczenia limitu maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania był wzrost poziomu lokat międzybankowych uzależnionych od stałej stawki referencyjnej WIBID.

Pozostałe limity wewnętrzne dotyczące ryzyka stopy procentowej nie zostały w badanym okresie przekroczone.

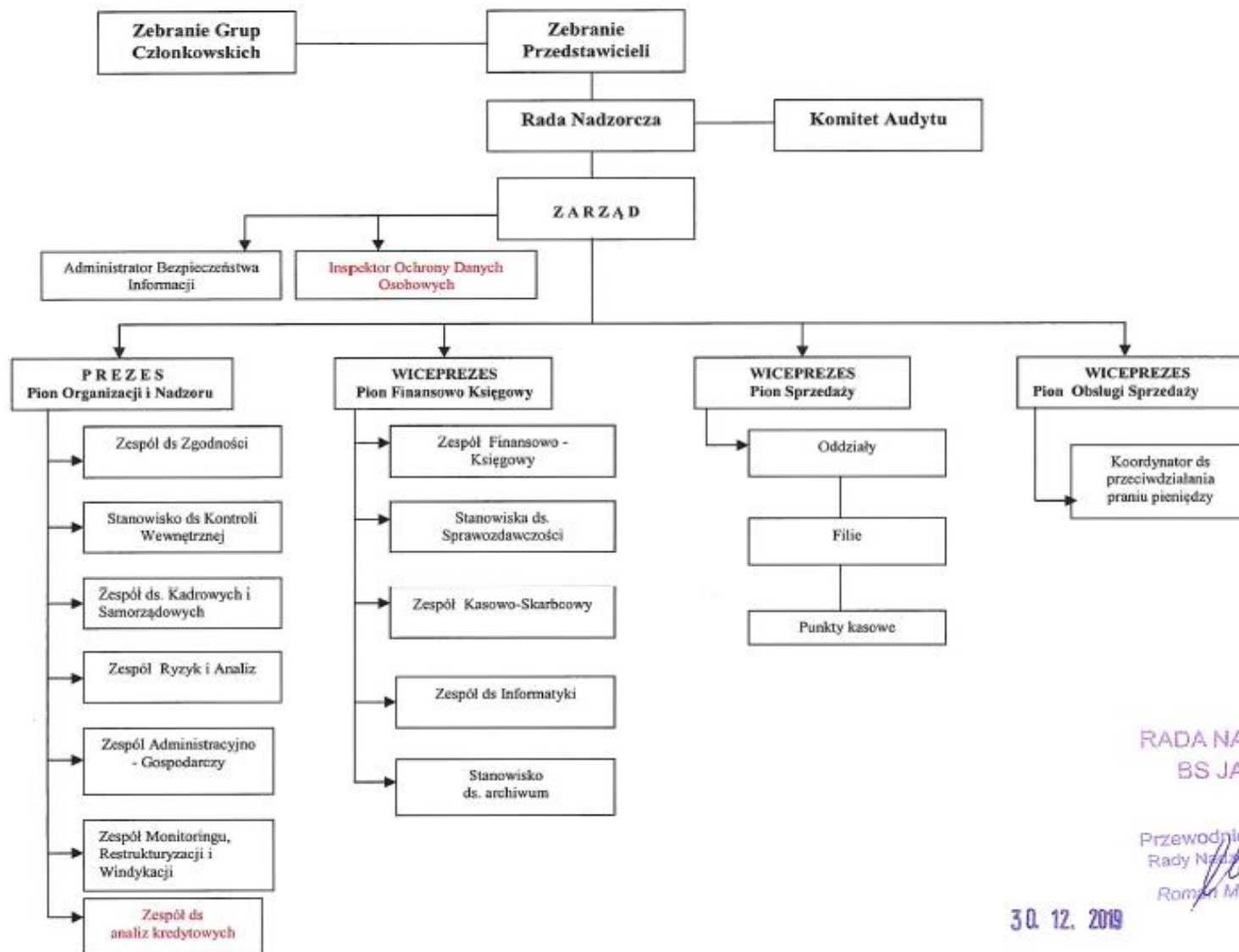
5. Ryzyko płynności

Wskaźniki ekonomiczne	XII-2019
Suma bilansowa (w tys. zł)	451 395
Wynik finansowy brutto (w tys. zł)	2 912
Wynik finansowy netto (w tys. zł)	2 121
Aktywa płynne do 1 m-ca (w tys. zł)	204 341
Wskaźnik zyskowności ROA	0,50%
Wskaźnik zyskowności funduszy własnych ROE	8,63%
Współczynnik wypłacalności	14,65
Wskaźnik kredytowania	49,40%
Wskaźnik ryzyka działalności kredytowej	4,62%
Wskaźnik kredytów straconych	3,09%
Wskaźnik kapitału własnego	5,50%
Udział depozytów na żądanie do depozytów ogółem	66,73%
Wskaźnik depozytów	92,89%
Poziom rezerw celowych do kredytów zagrożonych	48,36%
Udział aktywów wrażliwych	96,81%
Udział pasywów wrażliwych	38,65%
Wskaźnik płynności I stopnia	65,46%
Udział aktywów płynnych w sumie bilansowej	45,27%
Wskaźnik luki (z pozabilansem i funduszami własnymi)	1,00
Udział osadu depozytów podmiotów niefinansowych	89,54%
Udział osadu jednostek samorządowych i rządowych	100,00%
Udział osadu niewykorzystanych linii kredytowych w ROR i RB	77,60%
Wskaźnik LCR	3,52
Udział rezerwy na ryzyko ogóle w sumie bilansowej	0,19%
Fundusze własne (w tys. zł)	24 838
C/I	72,88%

Wyszczególnienie	2019
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M3	Brak
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M4	Brak
Udział kredytów w depozytach stabilnych	57,90%
Ilość przekroczeń limitów luki płynności w okresie do 1 roku	Brak
Ilość przekroczeń limitów luki płynności w okresie powyżej 1 roku	Brak

Limity wewnętrzne dotyczące ryzyka płynności nie zostały w badanym okresie przekroczone.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W JAROCINIE

RADA NADZORCZA
BS JAROCIN

Przewodniczący
Rady Nadzorczej

Roman Molski

30.12.2019

System informacji zarządczej

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku.

W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka, w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- informacja o realizacji przyjętych w Banku celów strategicznych (tolerancji / apetytu na ryzyko) oraz pozostałych limitów,
- wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Raporty z zakresu poszczególnych rodzajów ryzyka pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Co do zasady raporty dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością kwartalną lub półroczną.

Lp	Wykaz i terminy sporządzania informacji zarządczej	Odbiorca informacji	
		Rada Nadzorcza	Zarząd
	Ogólne:		
1	Zestawienie wskaźników poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku , współczynnik wypłacalności (Filar I)	K	
2	Sprawozdawczość miesięczna FINREP, COREP	X	M
3	Analiza istotnych ryzyk	R	R
4	Ocena skuteczności i adekwatności systemu zarządzania ryzykiem	R	
	Adekwatność kapitałowa:		
1	Analiza ryzyka bankowego i poziomu adekwatności kapitałowej, współczynniki kapitałowe	P	M
2	Kapitał wewnętrzny - wymóg kapitałowy na istotne rodzaje ryzyka (aktualizacja kwartalnie) - wewnętrzny współczynnik wypłacalności	P	K
3	Realizacja limitów alokacji kapitału	P	K
4	Testy warunków skrajnych	P	K
5	Ryzyko dźwigni finansowej	P	K

Ryzyko operacyjne i braku zgodności:			
1	Raport zdarzeń oraz poziomu strat ryzyka operacyjnego	P	M
2	Analiza ryzyka operacyjnego:		
	a) wskaźniki KRI	P	K
	b) mapa ryzyka	R	R
	c) wyniki bieżącej Samooceny np.: produktu, projektu, systemu...	X	Na bieżąco
	d) wyniki pełnej samooceny rocznej, której elementem jest między innymi identyfikacja procesów	R	R
3	Test warunków skrajnych w zakresie ryzyka operacyjnego	P	P
4	Analiza ryzyka związanego z odstępstwami od polityki i mechanizmów kontrolnych	R	R
Ryzyko stopy procentowej:			
1	Struktura bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko stopy procentowej	P	M
2	Testy warunków skrajnych	P	K
3	Analiza wskaźnikowa	P	M
4	Realizacja limitów	P	M
5	Analiza ryzyka stopy procentowej łącznie ze zobowiązaniami pozabilansowymi	R	R
Ryzyko płynności:			
1	Dzienny Raport płynności	x	D
2	Raport luki płynności	P	M
3	Raport wskaźników wczesnego ostrzegania	P	M
4	Analizę wskaźników	P	M
5	Nadzorcze miary płynności i wskaźnik LCR	P	M
6	Wskaźnik NSFR	P	K
7	Testy warunków skrajnych	P	K
Ryzyko braku zgodności:			
1	Analiza poziomu ryzyka braku zgodności	K	K
2	Ocena efektywności zarządzania ryzykiem zgodności	R	R
Ryzyko kredytowe:			
1	Analiza wskaźników	P	K
2	Testy warunków skrajnych (wyniki przeliczenia testów wrażliwości wraz ze wskazaniem ich wpływu na wynik finansowy Banku)	K	K
3	Realizacja limitów	K	M
Ryzyko inwestycji:			
1	Testy warunków skrajnych	P	K
2	Realizacja limitów	P	K
Ryzyko walutowe:			
1	Analiza wskaźników;	P	M
3	testy warunków skrajnych	P	K
4	Realizacja limitów	P	M
Kontrola wewnętrzna:			
2	Analiza wyników kontroli wewnętrznej instytucjonalnej audytu	na najbliższym posiedzeniu po otrzymaniu protokołu kontroli -audytu	
3	Analiza wyników testowania pionowego i poziomego, przestrzegania kluczowych mechanizmów kontroli	P	P

Objaśnienia skrótów:

D dzienne
M miesięczne
P półroczne
R roczne

Załącznik nr 4
do Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Jarocinie
według stanu na dzień 31.12.2019 r

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Jarocinie niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w „Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Jarocinie według stanu na dzień 31.12.2019 r.” są zgodne ze stanem faktycznym, a funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali i złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Stanowisko	Imię i nazwiska	Podpis
<i>Prezes Zarządu</i>	<i>Jan Grzesiek</i>	
<i>Wiceprezes Zarządu</i>	<i>Teresa Kuszyńska</i>	
<i>Wiceprezes Zarządu</i>	<i>Waldemar Ratajczak</i>	
<i>Wiceprezes Zarządu</i>	<i>Violetta Pietrowska</i>	